

Социал-демократия

1189
26
26

სოციალ-დემოკრატია

ორივე ნიშნად. სოც. დემოკრატიის რუსული პარტიის
ოკრანო კავკასიის სოციალ-დემოკრატიული მუშათა ორგანიზაციის

№ 5 17 (30) ივლისი 1905 წ.

საქართველო
თბილისი № 5

დემოკრატია და სოციალ-დემოკრატია

II

როგორც პირველ წერილში ვთქვით, რადგანაც ყველაზე უფრო ძლიერი პარტია დღეს სოციალ-დემოკრატიაა, ხოლო დემოკრატიული პარტიები უძლურია, ამიტომ დემოკრატიული წერილი ბურჟუაზიული კლასები ჩვენს პარტიას აწვევს და ჩვენს სიმაგრეში ჩასაფრებული თავის მტერთაგან ებრძვიან. ეს კლასები განიცდიან სიმთავარ ნაწილთ: გლეხობა, წერილი ეპარ-პრეფერენცი და ინტელიგენცია. ჩვენში, კავკასიაში, პარტიაში მხოვადი განსაკუთრებით პირველი ორი ნაწილი, ინტელიგენცია კი აქ უფრო ნაციონალისტურია და პარტიაში შემოსულთა რაოდენობა მცირეა. ამით იხსნება, სხვათა შორის, ის რომ ჩვენებური მუშათა მოძრაობა უმთავრესათ თვით მუშათა საქმეა და ინტელიგენტები თავიდანვე დამხმარე როლს თამაშობდნენ.

სულ სხვაა რუსეთში. იქ ინტელიგენცია თავიდანვე რევოლიუციის მოწინავე რაზმია; მას აქვს დიდი ისტორიული წარსული, მას შეუძლია თავისი წრიდან წამოაყენოს მრავალი თავდადებული მებრძოლი და ამიტომ მისი მნიშვნელობა და გავლენა დიდია. როგორც კი მან პროლეტარიატში რევოლიუციური ძალა დაინახა, მაშინვე მრავალი მიემხრო მის და პარტიაში შემოვიდა. რას ნიშნავს ეს შემოსვლა? ინტელიგენცია არის არა პარტი წერილი ბურჟუა, როგორც სხვა მისი მოძმენი, არამედ განთავსებული წერილი ბურჟუა. მისი ცხოვრების იარაღი განათლება, სწავლა-ცოდნა და ამიტომ სადაც კი შედის — შედის არა როგორც ჯარისკაცი, არამედ როგორც სარდლია. აქედან მისი დამახასიათებელი თვისება მდგომარეობა წერილი ბურჟუაზიული, ხოლო პსიხოლოგია, სულიერი მიმსწრაფება ლენერლური, ე. ი. მიიღობის რამენიარათ „ჯარის“ მეთაური გახდეს. ორივე ამ ძირითად კლასურ თვისებას ის ხანდახან ჩრდილავს მესამე თვისებით — იდეურათ სხვა კლასის, პროლეტარიატის,

მიკედლებით. მაგრამ რადგანაც მდგომარეობა ქმნის იდეის, ამიტომ მისი პროლეტარული იდეა მუდმივ რყევასა და დაუდგომლობაშია. მას თვისი მდგომარეობა მუდამ, მის შეუქმნველათ, უკან ეწიწება თავის კლასისაგან და მის მოღვაწეობას პროლეტარულ გზას აშორებს. აქედან წარმოსდგება ის, რომ სწორით ის პროგრამას წმინდა სოციალ-დემოკრატიულს იღებს, ორგანიზაციასა და ტაქტიკას კი წერილ ბურჟუაზიულს აღიარებს. მისი სიტყვა და საქმე ერთმანერთს არ ეთანხმება.

მაშასადამე, ინტელიგენციის სოციალ-დემოკრატიაში მრავლათ შემოსვლა ნიშნავს ადვილ ამ თვისების შემოტანას და ასე პარტიისთვის ახალი განსაცდელის დადგებას. და მართლაც, მისი რუსის სოციალ-დემოკრატიაში შემოსევა და სოციალ-დემოკრატიული პარტიის დაპყრობა ერთი იყო. ის ჩქარა გაბატონდა პარტიაში და ის თვისი გეგმაზე მოაწყო. მან პარტია ააშენა მალღიდან, ეურნალისტებიდან და სხვა ინტელიგენტებისაგან. მან დააყენა კომიტეტები და მთელი უფლება მას გადასცა. ერთი სიტყვით, თავისი ლენერლური მიმართულება სავესებით გამოიჩინა და სისრულეში მოიყვანა. ეს არის ორგანიზაცია რევოლიუციური, მარა არა პროლეტარულ-რევოლიუციური, რომელიც ყოველნაირი ლენერლობის წინააღმდეგია, არამედ წერილ ბურჟუაზიულ-რევოლიუციური (იაკობინური). ამ არა-პროლეტარულ ორგანიზაციას ყვარავდნენ პროლეტარული პროგრამით. მაგრამ, რადგანაც პარტია ერთიანათ თავის ორგანიზაციაზე არის დაყრდნობილი, მის საქმეს მის სიტყვაზე მეტი მნიშვნელობა აქვს, ამიტომ ბოლოს მიანიც ამოხეთქა ძირითად სიღუბეშიც ეა ორგანიზაციულ კითხვამ პარტია გაყო. ერთმა ნაწილმა უარყო წერილ-ბურჟუაზიულ-ინტელიგენტური ორგანიზაცია და აღიარა პროლეტარულ-დემოკრატიული, ხოლო მეორე კიდევ უფრო ჩაებლაუკა მას, ის კიდევ უფრო გააზვიდა და ასე პროლეტარულ პარტიაში წერილი ბურჟუაზიული „პარტია“ შეიქმნა. „უბრავლესობის“ უკანასკნელი კრება ამ მხრით არის შესანიშნავი. როგორც ხედავთ, ინტელიგენციის ერთმა თვის-

სებამ—ლენერლობამ—ორგანიზაციაში იმინა თავი. მაშასადამე, ორგანიზაციურ კიბეაში „უმრავლესობა“ წერილი ბურჟუაზია. მაგრამ რაკი ეს მისი ერთი თვისება დაიძირა, ცხადია სხვა თვისებებიც თან უნდა აეყოლებოდა და წერილი ბურჟუაზიული სახე უფრო და უფრო გამოეყარა. და ეს ასეც მოხდა. სანამ მარტო პროლეტარიატი იბრძოდა, ხოლო წერილ-ბურჟუაზიულ კლასებს ემინა ისიც მარტო პროლეტარიატი ხედავდა სიმაგრეს და სხვა პარტიებითან შეეკავშირებდას უარს ყოფდა. მაგრამ, როგორც კი გლეხობა და ქალაქის წერილი ბურჟუაზია ამობოქრდა, მასაც გული აუტოკდა, თავის წინანდელ პოზიციას ვეღარ შერჩა, სიხარულით თვალები დაუხმებლდა და საჯაროთ აღიარა: საჭიროა პროლეტარიატის „შეკავშირება“ წერილ ბურჟუაზიასთან და მათი „დემოკრატიულ“ დიქტატურის“ გამოცხადებო. აი რას წყერს „უმრავლესობის“ ვაზეთი „უბერიოლი“: ჩვენ გესურს რესპუბლიკის დამყარება, ამ მიზნით ვუკავშირდებით რევოლუციონურ დემოკრატიულ ბურჟუაზიას... ობიექტიურბა ისტორიულბა მოვლენათა მოვალეობამ რუსეთის პროლეტარიატი დღეს დემოკრატიულ რევოლუციის წინაშე დააყენა, ესევე დანიშნულება აქვს დაკისრებული მთელ ხალხს, ე. ი. წერილ ბურჟუაზიას და გლეხ-კაცობას. უამრევოლუციოთ ყოვლილ შეუძლებელია პროლეტარიატმა მკვიდრი დამოუკიდებელი ორგანიზაცია შექმნას“ (№ 14)*. აშკარაა, პროლეტარიატი კი არ იურთებს წერილ ბურჟუაზიას, არამედ წერილი ბურჟუაზია იერთებს პროლეტარიატს. სოციალდემოკრატია ტოვებს თავის პროგრამის მთავარ მიზანს—ბურჟუაზიასთან ბრძოლას—და ამ პირდაპირ მტერთან შეერთებულ-შეკავშირებული ებრძვის მარტო რეპტიკას, ე. ი. აწარმოებს დემოკრატიას. ეს კიდევ კოტბაა. თუკი ჩვენ ბურჟუაზიული წყობილების ოპოზიციას თავს დავაყენებთ თუნდაც „დროებით“, აშკარაა, ცხადია ამ წყობილების საშახურსაც ვიტვირთებთ, რასაკერეღია, იმასაც „დროებით“. და მართლაც, წერილი ბურჟუაზიის იღვალა დემოკრატიული წყობილება, ამას იქით ის არ მიდის. მაშასადამე, დემოკრატიული მთავრობა მათი მთავრობა უნდა იყოს. სოციალდემოკრატია კი მიიღობის სოციალისტურ წყობილებისაკენ, მაშასადამე მისი მთავრობა იქნება მარტო სოციალისტური მთავრობა. ეს დღესათი ნათელია. მარა რაკი „უმრავლესობა“ დემოკრატობამდის ჩამოკეციდა,

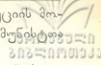
რასაკერეღია, მას დემოკრატიული მთავრობა და დავსხა თვის მთავრობით და შეიძლება მოენდომებია. ის ამბობს: „რუსის პროლეტარიატი ამ ეპოქა რუსეთის მცხოვრებთა უმცირესობაა. და უმრავლესობად გადაქცევა (!!) შეუძლია მხოლოდ მაშინ, როცა ის შეუერთდება ნახევარპროლეტარიატს, ნახევარ ხაზიანებთა მისსას, ე. ი. სოფლის დეპლუაქის ღარიბ წყრილ ბურჟუაზიას. ასეთი სოციალური საფუძველი შესაძლებელი და სასურველ რევოლუციური დემოკრატიული დიქტატურის რასაკერეღია, გავლენას იქონიებს თვით რევოლუციურ მთავრობის შედგენაზე და აუცილებლათ გახდის შიგ მონაწილეობა მიიღონ ან უბრაველსიც იყვენ რევოლუციურ დემოკრატიის სხვადასხვა ფერის წარმომადგენელი“ (იხ. „უბერიოლი“ № 14, ფელეტონი).

და ასე, რაკი პროლეტარიატი უმცირესობაა, ამიტომ ის უნდა ვატიოს უმრავლესობას, შეერთოს მისი წერილ ბურჟუაზიული თვალთახედვის ისარი და ტაქტიკა. სოციალდემოკრატია დემოკრატიულ პარტიებთან ერთათ მთავრობაში ზის და მუშაობს ბურჟუაზიის ბატონობის მოსაშახადებლათ. „სოც.-რევოლუციონერი“, პროგრესისტი, ავტონომისტი, ფედერალისტი, რადიკალი—აი ვის ამხანაგობას გვიჩივებს „უბერიოლი“, აი ვისთან ერთად უნდა შევადგინოთ „დემოკრატიული დიქტატურა“? სოციალდემოკრატია მინისტრი! ეს ნაშეაგ სოციალდემოკრატ გუბერნატორს, სოციალდემოკრატ პოლიციელს, სოციალდემოკრატ ენდარბს—ერთი სიტყვით სოციალდემოკრატ ბიუროკრატს. თუკი „უმრავლესობამ“ მინისტრის პორტფელი ხელთ იგდო, მაგ. შინაგან საქმეთა მინისტრის, რადგან ამას ყველაზე მეტი მნიშვნელობა აქვს, უკველია, ის თანე ამხანაგე ენაწესებს ყველა საპოლიციო თანამდებობაზე და ერთ-მეერთ დღეს ჩვენი გუშინდელი ამხანაგები ახალ ბატონებთა მოგვევლინება, როგორც ეს 1848 წ. საფრანგეთში გამინისტრებულნი ლუი ბლანი და როლენი მუშებს მოვევლინათ. და თუ მუშები არ დამყავთილდენ დემოკრატიული რევოლუციებით და მოითხოვენ ბურჟუაზიის ბატონობის დაწარვეც, დროებითი მთავრობა, „უმრავლესობის“ დახმარებით, მუშებს ჩააჩუმებს ან ნებით და ან ძალით, როგორც ეს იმავე საფრანგეთში იყო*. ასეთ რაღს ახვევს სოციალდემოკრატის ეს ახალ გამოჩეკილი „პარტია“!

მეტყვიან: ეს არის „დროებით“, კოტა ხნით

* ეს წერილი კავშ. კომ. ქართულ წიგნაკთ დამბედა ამ სათაურით: „რევოლუციური დემოკრატიული დიქტატურა პროლეტარიატის და გლეხკაცობისა“.

* საფრანგეთის დროებით მთავრობაზე იხ. დავერილობით „მოგზაურში“ დამბედილ წერილებში „საფრანგეთის მე-19 საუკუნის ისტორიიდან“.

და არა სამუდამოთო. მაგრამ რა არის სამუდამო, რომ ეს იყოს? სწორედ დროებითი შევიდა ლეო ბლანკი „დროებითი მთავრობაში“, ხოლო მილიერანი მუდმივი, მათა ორივე პროლეტარიატისათვის დიდი მანებელი შეიქნა; პირველმა გამოიწვია 15 ათასი აჯანყებულ მუშის დახოცვა და კატორგაში გაგზავნა, ხოლო მეორემ სოციალდემოკრატიული პარტიის ერთიანთა არევა და მისი დიდი ნაწილის გამოპოტუნებისტება. ცხადია, საქმე დროში კი არ არის, არამედ პრინციპშია, რომელსაც თავისი ლოზიკა აქვს და ის ბოლომდის ვითარდება. „უპრავლესობის“ ბლოკი არც ისე დროებითია, როგორც ბეერს ჰგონიათ, პირიქით, მისი მიზანია მთელი ჩვენი პროგრამა—მინიმუმის განხორციელება, როგორც თვითონ აღიარებენ (იხ. მათი კრების რეზოლუცია), ხოლო ეს კი შეიძლება დიდხანს გაგრძელდეს; ეს მინიმუმი ჯერ არც ერთ დემოკრატიულ სახელმწიფოში არ არის განხორციელებული და თუ „უპრავლესობა“ წვრილ-ბურჟუაზიას არ მოშორდა მის განხორციელებამდის, აშკარაა ისინი ერთათ რჩებიან თვით სოციალურ რევოლუციამდის, ყო, ი., მდამიოთ რომ ეთქვას, ის უბრალო დემოკრატიული რესპუბლიკანურ პარტიათ რჩება და მით ბურჟუაზიას სამუდამო ეკედლება.

ახლა კი ცხადია, თუ რას ნიშნავს განათლებულ წვრილ-ბურჟუაზიის სოციალდემოკრატიაში მრავლათ შემოსვლა. მას განათლება აიძულებს პარტიაში წინამძღვრობა, დენერლობა ეძიოს და იმ მსი კიდევაც შემოიტანა ამის შესაფერი ორგანიზაცია; ის მდგომარეობით, თავისი ცხოვრებით წვრილი ბურჟუაზია და იმ მდგომარეობა იპოროჩილებს მის იდეებსაც, მან შემოიტანა წვრილ-ბურჟუაზიული ტაქტიკა და ეს სწორეთ იმდროს, როცა სოციალდემოკრატია საერთო მტრულ ატმოსფერაში იმყოფება, როცა სხვადასხვა რევოლუციური პარტიები მას ყოველ მხრიდან თავს ესხმიან და დანგრევას უპირებენ. მათთან ბრძოლის და თავის დამოუკიდებლობის შერჩენის მაგიერ, ეს ჩვენნი „მოუპრავლესენი“ ქადაგებენ: მათ მიეკედლოთ, მათთან კავშირი შეეკრათ, მათ მთავრობაში შევიდეთ და მათ ფეხის ხმას ავეყეთო!

ეს არის სოციალდემოკრატია? არა, ამხანაგებო, ამაში არაფერ დაჯავრებო: ეს არის დემოკრატია, და მისი მატარებელი დემოკრატიული პარტიაა.

ამის დასამტკიცებლათ მოვიყვანთ სოციალდემოკრატიის მამათმთავართა, კ. მარქსისა და ფრ. ენგელსის აზრებს ამ კითხვების შესახებ, რომელნიც თვითიანთ ეწინააღმდეგებნიან ლენინელთა აზრებს. 1850 წ. გერმანიაში ისევე რაქცია ვაბატონდა და

ქვეყნა ხელახლა აბობოქრდა რევოლუციის მოსახენთა. იი რას სწერდა მაშინ მარქსი კომუნისტურ კავშირის წევრებს ამის შესახებ:

„ამ ეამათ, როცა დემოკრატიული წვრილი ბურჟუები ყოველგან შევიწროვებულა, ისინი პროლეტარიატს უქადაგებენ საზოგადო შეერთებას, შეთანხმებას, ხელს უშეყრენ მას და ცდილობენ ერთი დიდი ოპოზიციური პარტიის შედგენას, რომელიც ყველა მიმართულებას დემოკრატიულ პარტიაში თავს მოუყრის; ე. ი. ისინი ცდილობენ მუშები ჩაბან ისეთ პარტიულ ორგანიზაციაში, სადაც საზოგადო სოციალდემოკრატიული ფრაზები იქნება გაბატონებული, რომელთა უკან დამალული იქნება მათი კერძო ინტერესები, ხოლო პროლეტარიატის საკუთარი ინტერესები საერთო კავშირის დარღვევის შიშით არ უნდა იქნას წამოყენებული. ასეთი ერთობა მხოლოდ წვრილ ბურჟუაზიას მოუტანს სარგებლობას, პროლეტარიატს კი ერთიანათ აზარალებს. პროლეტარიატი ამით დაჰკარგავს თავის დიდს შრომით მოპოვებულ დამოუკიდებლობას და ხელახლა ოფიციალურ ბურჟუაზიულ დემოკრატიის კუთლ გადაიქცევა. ასეთი ერთობა, მაშასადამე, გადაჭრით უარყოფილ უნდა იქნას... საერთო მტერთან შესაბამისად დასაქარო არ არის განსაკუთრებით კავშირი; როგორც კი მასთან პირდაპირ შეტაკება იქნება საქირო—ორივე პარტიის ინტერესები ამ მომენტისათვის ერთდება და როგორც აქამდის, ისე შემედგისათვისაც, ეს, მხოლოდ ასეთი წუთისათვის საჭირო, კავშირი თავისთავათ კეთდება. რასაკვირველია, მომავალ შეტაკებაში, ისე როგორც ყველა წინანდელ ასეთ შეტაკებაში, მუშები თავის სიმამაცით, თავის გაბედულობით და თავისადებით გამარჯვებას მოიპოვებენ. აქაც, როგორც წინეთ, წვრილი ბურჟუაზია, რაც შეიძლება, დიდხანს იქნება უმოქმედო, გაუბედავი, გამთხალეული, მაგრამ როგორც კი გამარჯვებას მუშები მოიპოვებენ, მაშინვე ის წინ წამოდგება ნაყოფის მოსამკვლათ და მუშებს მოიწოდებს მშვიდობიანობის და შინ თავის სამუშაოზე დაბრუნებისაკენ, რომ მით პროლეტარიატს ეგრეთ წოდებული „გადაქარბება“ არ დანებოს და მოგების ნაყოფი არ მიჰკაროს. მუშებს იმდენი ძალა არ შესწევთ, რომ ეს წვრილ-ბურჟუაზიულ დემოკრატიას დაუშალონ, სამაგიეროთ მათ შეუძლიათ გაუძენლონ შეიარაღებულ პროლეტარიატის წინააღმდეგ ვალშეკრება ან აიძულონ ისეთი პირობების მიღება, რომ წვრილ-ბურჟუაზიულ დემოკრატიის ბატონობა თავის არსებობა ატარებდეს თავისივე დაღუპვის თესლს და მისი შემდეგ განდევნა პროლეტარიატის მიერ შესაძენვეთ გა-

ადვილდეს. მუშებმა შეტაკების დროს და შეტაკების შემდეგაც ბურჟუაზიულ მისწრაფებათ, რამდენადაც კი ეს შეიძლება, უნდა შეებრძოლონ და დემოკრატებს ძალა დატანონ თავისი დღევანდელი ტრორასტული ფრანგები განახორციელონ. მუშებმა უნდა იმუშაონ იმაზე, რომ გამარჯვების მოპოვებისთანავე რევოლუციური მღელვარება არ შეჩერდეს, პირიქით, მათ უნდა იმეცადინონ ის, რაც შეიძლება, დიდ ხანს ვაგარძელონ. როგორც შეტაკების დროს, ისე შემდეგ ბურჟუაზიულ დემოკრატთა მოთხოვნებიანების გვერდით თვითთულ შემთხვევაში მუშებმა თავისი საკუთარი მოთხოვნა უნდა წამოაყენონ. მუშებმა თავისთვის გარანტიები უნდა მოითხოვონ მაშინვე, როგორც კი დემოკრატები მთავრობის ხელში ჩასაგდებათ დაიძვრიან. და თუ საჭირო დარჩა — ეს გარანტიები ძალით უნდა მოაპოვონ; საზოგადოთ, უნდა იმეცადინონ ახალ მთავრობას რაც შეიძლება, მეტი დაპირება და შეღავათი აღმოუჩვენონ; ეს ნაძვილი საშუალებაა იქონი სახელის გეტების და შერცხვენის... ახალ ოფიციალურ მთავრობის გვერდით მუშებმა უნდა დაარსონ თავისი რევოლუციური მუშათა მთავრობა საბჭოთა და მათი გაშვების, მუშათა კლუბების თუ მუშათა კომიტეტების სახით; ასე რომ ბურჟუაზიულ დემოკრატიულ მთავრობამ არა თუ მაშინვე უნდა დადგარიყოს მუშათა სიმკაცრე, არამედ ისეთ დაწესებულებათა შედგენლობის ქვეშ დადგეს, ისეთი მოწინააღმდეგე დაინახოს, რომლის უკან მუშათა მთელი მასა დგას. ერთი სიტყვით, გამარჯვებისთანავე ბრძოლა უნდა გამოცხადდეს არა დაპარცხებულ რეაქციონურ პარტიას, არამედ მუშათა ამ დრომდის მოკავშირეს, იმ პარტიას, რომელიც ცდილობს საერთო გამარჯვება მარტო თავის სასარგებლოდ მოიხმაროს“.)

აი მარქსის ტაქტიკა, აი ჩენი ტაქტიკა. ეს, როგორც ხედავთ, ძირიანათ წინააღმდეგება „უმრავლესობის“ ტაქტიკას.

რაც შეეხება ენგელსს, აი რას სწერდა ის იტალიის სოციალისტ ტიურატის 1891 წ. იტალიაში მაშინ მოსალოდნელ რევოლუციის შესახებ: „იტალიის მოსალოდნელი რევოლუცია იქნება არა სოციალისტური, არამედ წერილ-ბურჟუაზიული; გამარჯვებამდე პროლეტარიატი უნდა გამოვიდეს არსებულ წყობილების წინააღმდეგ წვრილ-ბურჟუაზიის გვერდით, მაგრამ უქვევლათ საკუთარი პარტიით. ხოლო შემდეგ გამარჯვებისა, დღათ სავიზარი იქნება ახალ მთავრობაში სოციალისტების

შესვლა. ამით გაიმეორებენ 1848 წ. ლუიზონის და ფრანგთა სხვა სოციალისტების შეცდომას — ახალ დემოკრატიულ მთავრობაში მონაწილეობის მიღებით სოციალისტები პასუხის მგებელნი იქნებიან ამ მთავრობის ყველა შეცდომების და მოლაღატეობის მუშათა მიმართ. მეორე მხრით, ამავე დროს მუშათა კლასის რევოლუციური ენერჯია დასუსტდება და ეს იმავე მთავრობაში სოციალისტების მიერ მონაწილეობის მიღებით (იხ. „ისკრა“ № 38).

აი მარქს-ენგელსის რევოლუციური პროლეტარული ტაქტიკა. ეს ისე გაიჩნება „უმრავლესობის“ რევოლუციურ-დემოკრატიულ ტაქტიკისაგან, როგორც დღე ღამისაგან. და მიუხედავად ამისა, ეს ახირებული პირები გაიძახიან — მარქსისტები ვართო!

ამ გვართ, რუსეთის სოციალ-დემოკრატის მტერი რომი მხრით მოადგა: გარედმიდან და შიგნიდან. როგორ შექმნება მას ამ ორპირი იერონის მოკერება, დემოკრატიულ შემოხვევისაგან თავის დაწვევა და კიდევ უფრო განმტკიცებული და გასპეტაკებული ამ არეკ-დარევისაგან გაოსვლა?

ამას გავიგებთ ძესამე წერილში.

სოციალისტ-რევოლუციონერებმა ჩენიშვიც

სოციალისტ - რევოლუციონერებმა ჩენიშვიც თავი იჩინეს. სხვა მრავალ ახალ გამოჩევილ პარტიათა შორის ისინიც ძიპართავენ მუშა-ახალს და გაკეთებას პირდებიან, ოღონდ ჩენს პარტიაში კი გადძოდიო. მუშა შეიქმნა ყველას სატრფილო საგანი, ვინ ვინდა რომ მას კალთაში არ აფრინდებოდეს და თავისკენ არ ეწიწებოდეს. ამ საერთო წიქსს განსაკუთრებით ხერხინათ სოციალისტ-რევოლუციონერები აწარმოებენ. ზოგ მათ ფურცლებიდან ვერც კი მიხვდებიან, ვისთან გაქვთ საქმე, ძაოთლა მუშათა პარტიასთან თუ სხვა ვინმესთან. ისინიც თავს დებენ სოციალიზმისთვის, იმათაც სურთ დემოკრატიული რესპუბლიკა, ისინიც იბრძვიან ძირითად რეფორმებისათვის და ყველა ეს ისეთი სიტყვებით და ფრანგებით გამოთქაულია, რომ ძნელი გასარჩევია სოციალ-დემოკრატიულ ფურცლისაგან. მათ ჩინებულათ შეითვისეს სოციალ-დემოკრატიული სიტყვიერება და მისი მფარველობით „სახალხო გამოცემებში“ თავის მოძღვრებას კონტრბანდათ ასაღებენ. ამა წიათხუთ მათი ფურცელი „რასურთ სოციალისტ-რევოლუციონერთა“, თუ ის, ორიოდ მოთხოვნილების გარდა, სოციალ-დემოკრატიული ფურცლისაგან გააჩნით. რა გაქვთ გასაყოფი. ისინიც ხომ იმას თხოულობენ, რასაც თქვენ, გვეუბნებიან ზოგეირავები. ერთი სიტყვით, სოციალისტ-რევო-

1) იხ. ენგელსის გამოცემული: „Zur Geschichte des Bu. des der Kommunisten“, გვ. 80.

ლიუციონერი თითქმის სოციალ-დემოკრატია, სოციალ-დემოკრატია თითქმის სოციალისტ-რევოლუციონერია. მაგრამ ერთი ვიკითხოთ: თუ ისინი ისე ახლო არიან ჩვენთან, როგორც ეს თავის ფურცლებში გამოაქვთ, თუ კი ისინი ისეთი სოციალისტებია როგორც ჩვენ, რატომ ჩვენს ბანაკში არ იმყოფებიან? თუ ისინი ისეთივე რევოლუციონერები არიან, როგორც სოციალ-დემოკრატები, რატომ ჩვენ მათ ბანაკში არ ვიმყოფებით? და თუ ეს ასე არ არის, თუ, პირიქით, ჩვენს შორის ბრძოლა არის, აშკარა ან ისინი არ არიან ნამდვილი სოციალისტები და რევოლუციონერები ან ჩვენ, ან ისინი ივარდებიან სხვის პირბადეს ან ჩვენ. მამ გავშინჯოთ სოციალისტ-რევოლუციონერთა მისწრაფება, მათი მოძღვრება და მოქმედება და ნათელ ვყოთ ჩვენს მათგან განსხვავება. განვიხილოთ ჯერ მათი მოძღვრება და შემდეგ მათი ტაქტიკა და ორგანიზაცია.

1 მოძღვრება.

როგორც იცით, ინტერნაციონალური სოციალ-დემოკრატია, და მასთან ერთად ჩვენც, თავის მამამთავართ აღიარებს მარქსს და ენგელსს; ამათ მიერ შემუშავებული ისტორიული, პოლიტიკური და ეკონომიური მოძღვრება შეადგენს მეცნიერულ საფუძველს მუშათა მოძრაობისას.

სოციალისტ-რევოლუციონერები კი თავის მამამთავარად აღიარებენ ჩენრისშეესკის (!), ლავროვს და მიხაილოვსკის (ის მათი ორგანო „Револуционная Россия“ № 17, გვ. 8); ამათ მიერ წამოყენებული მოძღვრება შეადგენს საფუძველს ს.-რევოლუციონერთა მოძრაობისას.

აი ამ ორი სხვადასხვა თეორეტიული სათავესაგან მომდინარეობს ორი სხვადასხვა პროგრამა, ტაქტიკა და ორგანიზაცია. ისინი ერთმანეთისაგან ნსხვავდებიან იმდენათ, რამდენათ მარქს-ენგელსი ნსხვავდება ლავროვ-მიხაილოვსკისაგან. რას შეიცავს ეს განსხვავება?

მარქს-ენგელსის მოძღვრება აღორძინდა ევროპის ნივთიერ ურთიერ-ერთობაზე; ის წარმოშობა კაპიტალიზმის განვითარებამ, პროლეტარიატის ბურჟუაზიის ერთმანეთთან ბრძოლამ. ის არის მეცნიერული დასაბუთება პროლეტარიატის კლასიური ბრძოლის და მისი საბოლოო გამარჯვების.

ლავროვ-მიხაილოვსკის მოძღვრება 1) აღორძინდა რუსეთის ნივთიერ ურთიერ-ერთობაზე, მე-7 წლებში, როცა ჯერ კიდევ კაპიტალიზმი განვითარებულ

არ იყო, პროლეტარიატის და ბურჟუაზიის ბრძოლა არ სუფევდა, არც ერთი კლასი რევოლუციურ როლს არ თამაშობდა და ბურთი და ინტელიგენციის რჩებოდა. პოლიტიკურ ასპარეზზე გამოვიდა ინტელიგენცია და ის გვირუკად შეებრძოლა თვითმპყრობელობას. და აი, ამ ბრძოლის თეორეტიული გამოხატულება, მისი დასაბუთება და ხელის შეწყობა იტვირთეს ლავროვმა და მიხაილოვსკიმ. პირველმა წამოაყენა „კრიტიკულათ მოაზრე პიროვენის“, ე. ი. მეზობლ ინტელიგენტის თეორია, რომელიც ყოველად შემძლე ძალას ანიჭებდა ასეთ პიროვნებას და მას აღიარებდა საზოგადო ცხოვრების ერთადერთ მეთაურთა, შემცველთა და თავის სურვილისამებარ მომწყობათ. (ის ლავროვის—პირტოვის „ისტორიული წერილები“, დაიბეჭდა 1869). „კრიტიკულათ მოაზრე პიროვენა.—აი ვინ დასცემს თვითმპყრობელობას, ხელში ჩაიგდებს მთავრობას, დაამყარებს პოლიტიკურ და ეკონომიურ თანასწორობას, ერთი სიტყვით, გააბედნიერებს შთელ ხალხს. ასე სწამდა მაშინ მეზობლ ინტელიგენციის, ამას ქადაგებდენ მისი ცნობილი იდეოლოგები და ეს მას აძლევდა ძალას და ზნეობას. აქედან დაიბადა დიდი ნდობა პატარა ჯგუფთა და გმირთა მოქმედებისა და დიდი უნდობლობა მასნის (ხალხის) მოძრაობისა. და აი ეს მიიღეს სამყვიდროთ სოციალისტ-რევოლუციონერებმა.

მიხაილოვსკიმ, მიეროვმა რა ლავროვის „კრიტიკულათ მოაზრე პიროვენას, —“კიდევ უფრო გააზვიადა მისი როლი და საზოგადოების განვითარების რკინის კანონებს რამოდენიმეთ დიუპირდაპირა. ის წინააღმდეგა კაპიტალიზმის განვითარებას რუსეთში, რაც მისი აზრით, დასცემს, გააბრლოვებებს გლეხობას, მოსპობს მის მიწის საერთო მფლობელობას და ასე კაპიტალიზმის ქვაბში გაღახარ. მულო რუსეთი გადასცდება თავის „ბუნებრივ“ გზას. ეს გზა კი იწინარია, რომ მის გასავლელათ სრულიად სპირო არ არის კაპიტალიზმი, პროლეტარიატი და სხ. საკმარისია მეზობლ ინტელიგენციამ მთავრობა ხელში ჩაიგდოს და მიწის საერთო მფლობელობას სხვა ქანების საერთო მფლობელობა მოუშალოს და ასე სოციალიზმი უპროლეტარიათ და უკაპიტალიზმით განახორციელოს. ამ აზრვენებამ დაბადა „აგარაიული სოციალიზმი“, გლეხის „ბუნებრივი“ სოციალისტობა, გლეხთა მოძრაობის განხვიადება და პროლეტარიატის დამცობა. და აი, ეს მიიღო სამყვიდროთ სოციალისტ-რევოლუციონერებმა

მაგრამ რადგანაც სოც.-რევოლუციონერთა პარტია აღორძინდა 1900-1901 წ. წ., ე. ი. მაშინ, როდესაც რუსეთის სოციალ-დემოკრატია უკვე მო-

1) ჩენრისშეესკის არ ვიხსენებთ, რადგან მის და სოც. რევოლუციონერთა შორის დიდი ძნდვაოია და უყენი ამათ ეპოლიტიკური მას ნათე-აოხას. იხ., სხვათა შორის, ზელტვის „на двадцать лет“ გვ. 167.

ლონიერებული იყო და პროლეტარიატს გამძლავრებული, ცხადია ისინი ამ ახალ ზედგადენას ვერ აცდებოდნენ და ეს ასე თუ ისე უნდა ეცნოთ და ასე მათ თავის ლაზროვანობილიოვსკისაგან მიღებული სამკვიდრო დაფერადეს მისი სრულიად მოპირდაპირე აზრებით და თეორიებით. ახლა ისინი შეეცადნენ მარქსის ზოგი მთავარი აზრები „მოცთახნებით“ თავის ძველ ფილოსოფიურ სინდისთან და თანაც მღვარაიყვენ თავის ძველ ფილოსოფიურ შეხედულობაზე“, როგორც ამას მარქსი ამბობდა გერმანიის „ქეშმარტ“ სოციალისტებზე. ამ ახირებულ შეხედვებში მოგვცა ის, რასაც უწოდებენ სოც-რევოლიუციონერთა პროგრამას. მაშასადამე, ეს პროგრამა უნდა შეიტადგეს სრულიად ერთი-მგორის მოწინააღმდეგე მოთხოვნებიდან, ზოგი ამათვინა უნდა იყოს აღმოცენებული უკან ჩამორჩენილ რუსეთის ნიადაგზე, ზოგიც წინ წაწეულზე, ე. ი. აქ უნდა იყოს თავმოყრილი „კრიტიკულათ მოაზრე პიროვნება“, გლეხის ბუნებრივი სოციალისტობა და პროლეტარიატის კლასიური ბრძოლა.

განვიხილოთ ჯერ ამ სამთავიანი პროგრამის სამთავიანი საბუთები და შემდეგ გადავიდეთ თვით პროგრამაზე.

მარქსის აზრით, „ყველა იმ კლასთა შორის, რომელიც დღეს ბურჟუაზიას ემარძეის, ნამდვილ რევოლიუციონერ კლასს პროლეტარიატი წარმოადგენს“. სხვა უკმაყოფილო კლასებს აქ იმდენი მნიშვნელობა აქვთ, „რამდენათ ისინი თავის შეხედულებას ტოლებენ და თავისებენ შეხედულებას პროლეტარიატისას“ („მანიფესტი“ გვ. 23). ეს არის ერთი რევოლიუციური სათავეს აღიარება, ეს მონისტური შეხედულება.

ს.-რევოლიუციონერები კი, როგორც ეკლექტიკები, ე. ი. სამთავიანი პროგრამის მომხრენი, რასაკვირველია, უარსყოფენ პროლეტარიატის მეთაურობას და იძულებულნი არიან ისეთი საფუძველი მოახონონ, რომელიც მის სამ კლას—ინტელიგენციას, გლეხობასა და პროლეტარიატს—თავ-თავიანთი კლასიური შეხედულებებით უცვლელათ დატოვებს და იმევე დროს მათ ბუნებრივ სოციალისტობასაც დასაბუთებენ. და თი, ასეთი საფუძველია შრომა, შრომის ინტერესები. პროლეტარიატის და გლეხობის „საერთო შრომის, მუშური ინტერესი შეურიგებელ ბრძოლაშია თანამედროვე წყობილების თვით საძირკველთან და ამ ინტერესს ვისახათ ჩვენ პროგრამის ქვაკუთხედათ, მის საფუძველათ. ამ ინტერესს, ამ მათ საერთო დანიტერესებას—კაპიტალიზმის აღაგას სოციალისტის წყაბილება დამყარდეს—ჩვენ გესურს დავუმორჩილოთ ყველა კერძო, პირდაპირი, ადგილობრივი და პროფესიონალური ინტერესები

შრომელი ხალხის ცალკე ნაწილებსა, (P. P. № 48 გვ. 7.)

როგორც ხედავთ, სოციალისმის საფუძველად წამოყენებულია „შრომელ ხალხის“ ინტერესი, მისი სარგებლობა. მაგრამ ინტერესს რომ სოციალიზმი განეხორციელება, განა ამდენხანს ათასჯერ არ განხორციელდება? ეს გაყვეფელი და სატრუ-აეროა „შრომელი ხალხი“ არსებობს დიდი ხანია, ისტორიის დაწყებიდან, მისთვის სოციალიზმი ყოველთვის სასარგებლო იყო ჭ მიუხედავათ ამისა ის მაინც ვერ განხორციელდა. აშკარაა სოციალიზმის საფუძველია არა სარგებლობა, ინტერესი, (და ვისთვის არ არის ის სასარგებლო?) არამედ სრულიად სხვა რამე; ეს სხვა რამეა ხალხის წარმოების ნეითიური პირობები. დღევანდელმა ხანამ „შრომელი ხალხის“ გაკირება კი არ გამოუცვლია, ის ისეთივეა, როგორც წინეთ იყო, გამოსცვალა მხოლოდ წარმოების წესი, დამყარდა კაპიტალიზმი, ლობძინდა პროლეტარიატი, ერთად ერთ ჭერს ქვეშ მრავალის შუაშობა და მით მოაშადა ნიადაგი საერთო ბრძოლის, საერთო წარმოების და საერთო საკუთრებისა. უთმისოდ სოციალიზმის განხორციელება ისეთივე რცნება იქნებოდა, როგორც ეს იყო საშვალო საუკუნოებში და ძველ რომში. შეიძლება ხალხი დაღარიბდეს, დასაწყუდეს, მაგრამ თუ წარმოება ხელს არ უწყობს, სოციალიზმი ვერ დამყარდება.

ამნაირათ სოციალისტური პროგრამის საფუძველი არის არა რომელიც კლასის ინტერესი, არამედ წარმოების კაპიტალისტური წესი და აქედან წარმომდგარი კლასთა ბრძოლა. ამ წესის შეილია პროლეტარიატი და ამიტომ სოციალიზმიც მისი ფილოსოფიაა. მაგრამ ს.-რევოლიუციონერები მიხილავსკიანთ ამ წესის და ამ კლასის განვითარებას უფროსი და უკან-უკვი გლეხობისაყე იხედებიან, ამიტომ ისინი იძულებულია სოციალიზმის ან-ბანი უარკყონ და უმზჯავსოება წამოაყენონ. ამით ისინი ამტყავენებენ თავის რუკცანაწერ სარჩულს.

მიანახეს რა ასეთი სასახელო „საერთო ნიადაგი“, ისინი რიხიანათ განაგრძობენ: სოციალ-დემოკრატების რაზეთ „სოციალისტურ პარტიაში შესასვლელათ საჭიროა პროლეტარიატის შეხედულობის შეთვისება. ჩვენთვის კი ექვს ვარეშა, რომ შრომელი გლეხობა არ საჭიროებს ვისმე სხვისი შეხედულობის შეთვისებას; არა, მისი საკუთარი შრომის ინტერესი, მისმა საკუთარმა, ამ ინტერესებით განსაზღვრულმა, შეხედულობამ უნდა მიიყენოს ის სოციალიზმისა. შეხედულობა სოციალიზმის, არა ყლისის, არამედ რევოლიუციური სოციალიზმის—თი ის ფოკუსი, სადაც უნდა შეერთდეს შეხედულებანი როგორც პროლეტარიატის, ისე გლეხობის“ (ი.)

ეს ამონაწერი ერთიანთ ხატავს ს.-რევოლიუციონერების სულის კვეთებს ეს ძირიანთ უარსყოფს ინტენაციონალურ სოციალიზმს. და მართლაც, რას ნიშნავს რომელიმე კლასის შეხედულებზე ეს ნიშნავს მის ყოფა-ცხოვრების, მის ნივთიერ არსებობის მთავარ ძარღვის გამოხატულებას. პროლეტარიატის შეხედულება კერძო საკუთრების უარის, ყოფა და ერთად წარმოება. გლეხის შეხედულება კერძო საკუთრების მარშრობა და მის-მის-და წარმოება. პირველია შეხედულება სოციალური, მეორე ინდივიდუალური. და რადგანაც სოციალიზმის მიზანია კერძო საკუთრების მოსპობა და საერთო საკუთრების და საერთო წარმოების დამკვიდრება — ცხადია ეს ხატავს პროლეტარიატის შეხედულებას და მისასაღმე სოციალისტურ პარტიაში შესასვლელათ აუცილებლათ ამ შეხედულების შეთვისება საჭირო. სოც.-რევოლიუციონერებს კი სურთ სოციალისტურ პარტიაში შეყვანონ ინდივიდუალური შეხედულების, კერძო საკუთრების და კერძო წარმოების მოტრფილენი. და რადგანაც წერილ მესაკუთრეთა რიცხვი პროლეტარიატის რიცხვზე ტია — შუკარაა სოც.-რევოლიუციონერების სოციალისტურ პარტია მხოლოთ სახელითაა სოციალისტური, ნამდვილათ კი წერილი ბურჟუაზიულია. აქ პროლეტარი ათქვეფილია სხვა კლასებში და მისი შეხედულება, რასაკვირველია, ვალესილია. ერთი სიტყვით, ს.-რევოლიუციონერთა მიმართულება შექმნან ისეთი პარტია, სადა ვაბატონებული იქნება წერილი მესაკუთრეი თავისი კლასითი შეხედულებით ე. ი. შექმნან წერილ-ბურჟუაზიული პარტია, ხოლო სახელათ კი „სოციალისტური“ დაარქვან! ცხადია, სოც.-რევოლიუციონერთა პარტია წერილ-ბურჟუაზიული პარტიაა და ტყუილა იჩემებენ სოციალისტობას.

პროლეტარიატის და გლეხობის შეხედულებანი უნდა შერთდენ მესამეში — სოციალისტურ შეხედულებაში, გაიძახიან ისინი. გამოდის რომ სოციალიზმი არც ერთი ამ კლასის შეხედულებას არ ხატავს, ის ამათ ვარდთ დგას და თავის წილში მოსარიგებლათ იწოდებს. მაშ ვის შეხედულებას ხატავს სოციალიზმი? ვისას და „კრიტიკულათ მოაზრე პირვენებისას“, მებრძოლი ინტელიგენციისას. სოციალიზმი ამათი გამოგონებული, შემუშავებული და „დაბალ ძმათა“ გესამდენიერებლათ გამოფენილია. და ასე „კრიტიკულათ მოაზრე პირვენება“ შემდეგ ბევრი მიხვევ-მოხვევისას ისევ სათავეში სკუბდება და სხვადასხვა კლასის შეხედულების მომრიგებლათ გამოდის. ის პროლეტარიატის შეხედულების შეთვისებას უარყოფს იმიტომ, რომ თავისი საკუთარი შეხედულება ვაის-

დის, პროლეტარს და გლეხს ეს მიადებობს. მაგრამ რადგანაც, როგორც ზევით დაიწახეთ, ეს მთავარი შეხედულება წერილ-ბურჟუაზიულია. ეს ჩვენი „კრიტიკული მოაზრე“ უკრატით ემორჩილება ტეტია გლეხს და მის შეხედულებას მის ქვეითდება. და აი, ეს ჩამოქვეითება, წერილი მესაკუთრის ბიარატრობა ს.-რევოლიუციონერთ სოციალისტურ მადეწობათ მიანით! ასე იქსავენ ისინი სიტყვების აბლაბუდას და შიგ სიაოვნებით ეხვევიან!

ისინი განაგრძობენ: „თუ ჩვენ გვეკითხვიან — რანაირათ შეუძლია შრომელ გლეხობის შეხედულებას ლოდიკურათ მივიდეს სოციალიზმამდის! ჩვენი პასუხი მარტია: ის უნდა (ხაზ-გასმულია ავტორისა) მაგადეს სადეაღმამდის, ვინა ღან შიადლოთ სოციალიზმი მისკემს დამყოფილუბას მშრომელი გლეხობის ავტორებს ინტერესებს, რაც აუცილებლათ და არც მწელია მისთვის სხსს“ (იქ).

აქ გლეხობის ვასოციალისტების ორი საშუალება წამოყენებული: ერთია სიტყვა „უნდა“, ხოლო რატომ ასე „უნდა“ და არა ისე, რატომ უკანის არ უნდა და და ახლა „უნდა“ — ეს ალახმა უწყის; მეორე საშუალება მეორე სიტყვა „ახსნა“, „კრიტიკული მოაზრე“ აუხსნის — სოციალიზმი კარგითა და ისიც ვასოციალისტდება: მაგრამ თუკი გლეხმა თავისი კერძო მესაკუთრის შეხედულება არ უნდა დატოვოს, რანაირათ შეიძლება მისი დაჯერება კერძო საკუთრების უფარვისობაში — ესეც ალახმა უწყის. საწყალი ტეტია, ს.-რევოლიუციონერების ვადამკიდე, ის კერძო საკუთრების მოტრფილეც უნდა იყოს და სხოვადო საკუთრებისაც; საწყალი ს.-რევოლიუციონერი, ტეტის ვადამკიდე: ის ფიქრობს ტეტის ვასოციალისტება და ნამდვილათ კი თვითონ ტეტადდება.

როგორც ხედავთ, ს.-რევოლიუციონერთა „სოციალისტური“ საბუთები პროლეტარული სოციალიზმის უარისყოფაა და მის აღიგას წერილ ბურჟუაზიული შეხედულების გამეფება. და აი, ეს მათი მთავარი მიმართულება წითელი ზოლივით გაყოლებულია მთელ მათ პროგრამასა და მოქმედებაში. და რომ ეს ასეა — ამას დაიწახეთ შემდეგ წერილში.

ა ჯ ა ნ ე მ ბ ა რ უ ხ ე მ ი შ ი

რუსეთი „გახრწანა“, ქვეყანა „იღუპება“ — მათქვამენ რეპუბლიკურები.

უკვლა ის, ვისთვისაც მევის გვირგვინი სთფრათა უთვალნაირ ბორტებისა და ძარცვა-გლევისა, დღეს დაღრეშიადი დასტრისს დაკარგულ ბედნიერებას. სტი-

რის თვითმშრომელი შეფე, რომ „რუხი“ ხალხი ფიხ-
ზე წაიძვრა, წინადატერათ გარეგანს აწვდის სხეებს.
მოსთქვამს შინაიკრა, რომ კან დაღმული ხალხი კებს
ამსხრვეს და დღეს არა, ზედა მსარ მასწავლებს ზარკე
ფარანზე ჩამოსახსობათ. სტრანინ გუბერნატორები, მახ-
რის უფროსები, ბოქაულები, ზოლოდოლები, ფორნიკე-
რი—დიდი და ჰატარ თვითმშრომლები, რომ ვაჭარ-
ბუნდებოთ ძველი დრო, როცა ვეგლან მუდროება
სუფიქსად, ხალხი კომინავდა მათ უღელს ქვეშ, მარა ხმის
ამოღებას ვერა ბედავდა.

ქვეყანა „ახარხარა“, რუსეთი „იღუპება!“

დახ, ნოკოლოზის რუსეთი კვდება, თ. თ. მუშურ-
სკებისა და გინეტიკების რუსეთი ჰქრება. გუშინ ძლიერ-
ი, დღეს ის განება-დაკარგული სულს დაფარს. ძვე-
ლი ქვეყანა ღებება, რომ დაწამლ ავლილზე ახალი ქვე-
ყანა აკვოს, ქვეყანა განახლებული რუსეთის. ახალი რუ-
სეთი ძველ კანს იძრობს ცივხლითა და მსხვილი. უთ-
ველი ახალი დღე ამ პროცესს აძლიერებს.

ინარაზი ზირველათ შკარათ შეებრძოლა პროლე-
ტარატი თვითმშრომლებთან. მას აქედ ეს ბრძოლა
შეღმებ სწარმოებს, ცივხლი რევოლუციის ახალ-ახალ
ავლილებს წვდება, რომ ნელ სულა მთელი ქვეყანა დი-
პროსი და თვითმშრომლებთან სამარე გაუთხაროს. მი-
სი ძალზე თქმინველ ვეგლა ტერორიზმითა და მასწავლთ
იმედს აძლევს თავისი გაწარმეული მტარმრეობა თდ-
ნაუ მანინ შეინიშნუქოს. პროტარატიის უძლიერესი
სამრძოლველი არაღი—გაფიცვა შეუწყობდათ მოქმე-
დებს, და რამდენათ ხშირათ იღესკია ეს არაღი, მით
მოძრობა ძლიერდება და ცხოვრების აუცილებელი მსგულ-
ლოთით თვითმშრომლებთან სწინააღმდეგოთ აჯანუბებთ
იქნება. ვეგლას ახსოვს ანგროს დასიცივის შედეგი ბუ-
ტურბურეში. უკანასკნელ დროს მუშათა მოძრობის გა-
ფიცვა კიდევ უფრო გარმავდა. ქ. ლომში იგინის
პირველ რიგებშიდან მუშათა გაფიცვა დაიწყო. რამოდე
ნამე დღის შემდეგ კი „მუშები ამტარებდნენ ქუჩის
ფარნებს. ტრაგედიის ბოძებს და აქნებდენ ბარაკა-
დებს... უმოხურესი შეტაკება 10 იგინის მიხდა. როცა
ბრძოლაში 60,000 შეარბლებული მუშა და 6 ხილვი
ჯარი იღებდა მონაწილეობას. მუშებმა სხვადასხვა ად-
გის 30-მდე ბარაკადი ამართეს, რომელიც ჯარმა იერი-
შით აიღო. ბევრი სხვლები მუშებმა ციხეებთან აქციეს,
სიადანებ ჯარებს თოფებს ესროდნენ და მღვდარეს ას-
ხმადნა (რ. გ.).

როცა ქ. ლომის აჯანუბების მოსიზება მოყოლობამ უკ-
ვე მოაწრო, ხმა აღიმდლა ქ. ოდესის პროლეტარა-
ტმა. რამოდენისამე დღის განმავლობაში გაფიცვა მთელ
პროლეტარატის მთელი და აშკარა აჯანუბება დაიწყო.
ხალხი ზოლიდიელებს და მოხრობის სხვა წარმომადგე-
ნელ ბრძოლად ბოძებოთ, რევოლუციებით, ზოგან თა-
ფებით. ამავე დროს აჯანუბდა შავი ზღვის ფლოტი. ჟაე-

შნოსან ტემ „ინაზ ჰატოიკინ“ ზე მატროსები კამნილი-
რებს უჯანუხდენ, ზოგი კავლიტეს, ზღვარდოტრეშტეს
და შემდეგ ქ. ოდესის მადებებს, რამდენ ხელი შეუწყო
ოდესის აჯანუბების გაძლიერებას. „ინაზ ჰატოიკინ“-
ს შეუერთდა ერთი ნადმოსანი, ხილა ჟაეშნოსანი ტემა
„ბოიორაი ზოლდონსკი“-, მის წინააღმდეგ კავხანა-
და, მის ოჯრითი შეხვედა. თუმცა შემდეგ მას დაძრო-
და. შავი ზღვის ფლოტის აჯანუბანს ბალტიის ფლო-
ტის აჯანუბებ შეფეა და ასე ფლოტი—თვითმშრომელ
მუშის უძლიერესი არაღი დღეს მის წინააღმდეგ მი-
იძრობს. მთავრობის ხმელეთის ჯარია შერნა. მარა
უკანასკნელ ამბებს ქ. ვარშავაში ეს იმედიც უნდა გა-
ქრულდებოდა. დლიტოში ხილვის აფიცრებმა კრებს მოსა-
დინეს და დაადგინეს, სანამ არსებული სხვაღმეციო
წიობილებს არ შეადგებოდა, ომის გაგრძელება შეუძლე-
ბედათ, რადგან მთელი ხალხი ამას წინააღმდეგობა.
მთავრობამ სამხედრო სისამართლოთი უმასხუხა და „მე-
თაურთ“ დახვერტა კადრუქვიტა. ისინი გამოიყვანეს
მოვლანზე თაღახვეულია, მთავრის ბოძებს და იმავე
ზოლვის სიღლითებს უბრძანეს ესროლოთი, სიღლითებმა
თოფები დაუშვეს. ისინი იქვე ახლათ დააქრეს, ხილა
სსკვლის შესასრულებლათ კახკებს მოუწოდეს. ამ
დროს, როცა კახკები სისრულათ დაემზადნენ, სიღლით-
ებმა ზალბა მისცეს და კახკები ერთიან ამოვლიტეს;
შემდეგ თავისი ნებითვე კახკებში დაბრუნდნენ. აფიც-
რები, რა კი ასკვლი ვერ შეუძრულეს, კახკებში
ჩასვეს.

აჯანუბება ახალ-ახალ ავლილებში ვრცელდება; რე-
ვოლუციო ახალ-ახალ კლასებს აერთებს, უმყოფილე-
ბას ახტობებს, ხშირათ, მტროსაც შლის და ახლათ ის
დღე, როცა ჰატარ ზოლოდი მთელ ზღვათ გა-
დაიქნებდა და მოხრობის ხილვის მხედრებს ერთიან წაღებს.
ასეთათ ცხოვრების აუცილებელი მსგულდობა.

ახლა ვიციბოთ, რას გავსწავლის განვლილი ხანა
რევოლუციის.

სართო აჯანუბება აუცილებელია, ძლიების შეერთე-
ბა მოძრობის მხსნელად, სხვა კითხვა, როგორ შეიძლე-
ბა ეს: „მოშურადელიყო“ რომ კითხობთ, ამსოვლის სა-
კმათ კონსპირატულიათ აჯანუბების მლახი შეადგინოთ,
მუშებს გაანთ, შემდეგ ფერტელი გამოსცა და ხალხიც
აჯანუბებოთ. ასე ესმის აჯანუბება მას, ვინც შეთქმულთ-
ბის ძიოთ ვერას ხედავს. ცხოვრებაში კი სულ სხვას
გზადებთ სხვადასხვა კითხე მხსნადასხვა იდრომობაში
შეგნებოთ, გამოცდილებით, ისტორიული კარდებით,
ტრენიკური მომხმადებით. დეჟურტოთ ამას აჯანუბების
გამომწვევები მხსნობელი მისჯება და ცხიდი იქნება, რომ
აჯანუბება ვერ ერთ ადგილს იწვებს, შერე კი მთორე
მხარეს გადადის, ან იქვე თუდება.

ასეთი იყო ზირველი და მთორე ქტი რევოლუცი-
ციის, ასეთი შეიძლება დარნეს მესამე, მეოთხე და ვინ

აღის მკამდენე აქტო რეგოლოდებისა. რეგოლოდებანი ხალხი თვით იწრთენება. დამარცხება—გამარჯვებაში ის თვით იხარება და ხარბიან არე-მარეს, რომ შუამდგომარეობა გამარჯვება ირგუნოს. თავისი სისხლით, რომ ღიოც ირწევება ქალაქისა და სოფლის ქაქები, ის შლის თავის უძლიერეს მტერს—ჯარს და ხელ-ხელს თვითონ იერთებს. და რთაც ჯარის ჩრგვინი იმდენით მოდუნდება, რომ ერთი ნაწილი აშკარათ შუერთდება აჯანყებულ ხალხს, დამარცხება გამარჯვებით შეივლდება, ჯარ ერთ-ორ ადგილას, რაც თავისთავთ გამოიწვევს ქვეყნის სურათს აჯანყებას. რომ ეს ასეა, ჩხდათ მოწმობის უკანასკნელი ამბობი. 9 იანვარს ჯარი თითქმის გულგრილად შეიჭდა. მარა რაც ხანი გადიოდა და მოძრაობა ვითარდებოდა, ისიც ხალხისკენ მიქანებოდა და ბოლოს თლოტის კარკა მოხრდილი ნაწილი აშკარათ დადგა ხალხის მხარეზე და ხმელეთის ჯარზე კვების სისწრაფით მიემართება ამ გზაზე.

აჯანყებას თავისი აუცილებელი კანონი აქვს. ის სტრატეგია იმდენით, რამდენით მოძრაობს შეტენას წინასწარობს და ამ უთანასწორობას რამდენიმეთ თვით აჯანყება აქრწელებს. აჯანყება მთელ ქვეყნის ადგას და ეგება ის, ვისთვისაც ჩხოვრება დღე-ნაცვლის რთლს თამაშის. ხნ შუანებულათ, ხან შეუკნებულათ ჩხოვრების აუტნებლ ზიარბებს ებრძვის. აბრძვის ზნაფლტარი, იტუტებს მიმამულათ ადგილ-მამულს გლეხი, თხოვრთ თავისი მდგომარეობის გაუმჯობესებას ხნდისხს ჩინთაგ-ნაიკა. ცხოვრების მძღვარში სიამ მთელი ქვეყნს ფეხზე წამოაქნა, ეგება თავისს ებიებს, მის ამ „თავისს“ ერთი სურათი აქვს—თვითმურთმებლობის დანტრეგა, დაბორკული ზელებს აშკება.

და აა თვით ამ ბრძოლის დროს, ბრძოლის გეგმაზე შევადანება ნაწილი ერთი თეორიის უკუმარდება, სურთთ მოდარება რაზმში ადგება, რთდის მოხდება სობალოთ ეს შეერთება. ეს დროს კითხვას. ზნაფლტარათ ზარტიის ვადებულუება ეგადის ამ შეერთებას სათავეში მოეჭებს.

შინაური მიმოსილვა

ნამეტნიციის მთავრობა დიდ ფაქტა-ფუტში. ის ენერგიულათ მოქმედებს ხალხის თვალის ასახვევით და მოძრაობის ჩასაქრობათ. პირველათ მან ხული-განთა ლაშქარი შეადგინა და სათარეშოთ ქუჩაზე გამოიყენა. ეს, რასაკვირელია, მისი გამოგონება არ არის, ეს კი ხანია რუსეთში გამოგონებულია. მაგრამ არსად ისეთი მძღვარი პრეტესტი მას არ გამოუწვევია, როგორც ჩვენში გამოიწვია. თფილისის სოციალდემოკრატიამ თავისი უკანასკნელი პოლიტიკური გაფიცივით ნათლათ დამატკიცა, თუ ვინ არ ს თფილისის ნამდილი მეთაური, ნამეტნიცი თუ შერ-

თებული მუშა-ხალხი, თვითმპყრობელობა თუ რეგოლოდები. ხოლო პროვინციის მუშათა გამოხვედრებამ, ამერთ-იმერთის საერთო გაფიცივებამ, შუარევი მუშათა მოძრაობის სიმკიცე. ერთობა, ქირში ვანყურლობა და ნამეტნიციის პოლიტიკის ყველგან ერთხმით დგომბა. ძალა სოც-დემოკრატიისა მატულობს და ღრმადდება, ძალა რაქციონისა— კლემბულობს და იღვევა. რა ჩნა მთავრობამ უკანასკნელ მოძრაობის წინააღმდეგ? ვერაფერი, სრულიად ვერაფერი, მუშების გაბატონებას თფილისში, ქუთაისში, ბათომში, გორში, ხაშურში, თელავში, შორაპანში, სამტრედიაში, ხონში და სხვაგან მან ვერავითარი ძალა ეგრ დღეუბრადარა, ის იღვა მის წინაშე თავისი დეტეხული და ამ აზიურთებულ ტანლებს იმედ მოკვეთილი შესტკურდა. მან ვერც ერთი თავისი მუქარა სისრულეში ვერ მოიყენა, თფილისის რკინის გზის სახელმწიფოში გამოკიდული ნამეტნიციის ბრძანება მუშათა წინააღმდეგ დარჩა უბრალო ტრახახობათ და ავტორის შემარცხენათ. ერთი სიტყვით სოციალდემოკრატიამ ხულიგანურ მთავრობას ვეღარად შეგბრძოლო და მით სამუდამოთ ვსტება ჩვენებული ხულგანობა ამით დასრულდა ჩვენი ძალღონის ნაუტბათევი მობილიზაცია, მობილიზაცია სწრაფი და მძლავრი, მებრამ ამასთანავე მობილიზაცია პასიური. აქ ჩვენი ჯარი გამოიყენათ საბრძოლველათ მუშაობის აკვეციო, მოქალაქობრივი ცხოვრების შეჩერება. და ეს ჩინებულიათ იქნა მიღწეული. ახლა სატიროა ერთი ბიჯის კიდევ წინ წადვა, პასიური წინააღმდეგობის მაგიერ აქტიურის დაწყება, პოლიტიკური გაფიცივის პოლიტიკური აჯანყებით ვაგრძლებო და აა, ამ მხრით უნდა იქნას ამ ტამთ ჩვენი მთავარი ყურადღება მიქცეული. ქართლში უკვე დაიწყეს ვგრედ წოდებული წითელი რაზმების შეყენება, მათ მიერ თავის თავის შეიარაღება და საბრძოლველათ ვარჯიშობა. ჩვენ მოვიწოდებთ ყველ ამხანავთ, როგორც ქალაქებში ისე ოფლებში მიბამონ ქართლს, შეადგინონ რეკოლიფუ ური დრუტენება და ჩავგონნ ყველას იარაღის შექმნის საკითრება, იქადგონ თვითშეიარაღება. თფილისის პოლიციის უკანასკნელმა თარეშობამ, მრავალი შექმნილი იარაღის დაკარგვამ ნათლათ დაგვანახა, რომ ორგანიზაციის მიერ ხალხის შეიარაღება ძნელი და თითქმის განუხორცილებელია. შიტომ ჩვენმა დრუტენებმა თვითონ უნდა იხრთონ იარაღის შოვნას და შევანახებოდა, მათე უნდა დავიროგოს იარაღები ორგანიზაციას. და როცა ასეთი წითელი რაზმები ვამრავლებოდა და მოხალდებოდა—პირველ შემთხვევისთანავე მათ შეეძლებათ ხალხის სათავეში ჩადგომა და აჯანყების დაწყება.

და აი, რევოლუციის ამ მხრით განვითარებას ყოველწიარ მახის უკვებს მთავრობა. ნამესტნიკმა ქართლში და კახეთში დაგზავნა თავისი ერთგულნი და ხალხის ორგულნი მემპროლე—ლენერლები—ამილახერი და ჰეპეიაძე.—თან გააყალბა კახელები და მიანდო გლეხთა მოძრაობის ვატებს, და ესენიც შეუღდენ საქმეს. მით თავი ისახელეს ძალათ-ღმუხტატების ნაისტრეკთან გზავნით, მითრახებით ყრილობების მოწყვეით და ანაირათ შაკი რაზმების წაქმადგებით. ამავე დროს სოფლებში აგრეკლებდენ ნამესტნიკის „განცხადებას“, სადაც გლეხთ „ყოველდო მოწყყალი“ პირღება თიად-ზნაურების სასარგებლოთ ქონების წართმევას, მემამულეთა ზარალის ასანზალურებლოთ მით დაბრძება და აწიოკებას. ამ მიზნით ის აპირებს კომისიების დაასისებას და შიგ გლეხთა თანხმობით გლეხთა დაქცივის. ასე ზრუნავს ხალხის კეთილდღეობაზე მეფე და მისი მოადღეო, ასე შესტკივთ მით გული დაჩაგრულეებზე. იმედია ამ ახალ ოინებს გორებით დაურგრევენ, ასეთ კომისიებში წარმომადგენლების გაზნაზე უფარს იტყვიან, ხოლო მთავრობის მიერ მოწყვეულ „წარმომადგენელთ“ ისინი თავისად არ სცნობენ, საზოგადოთ კომისიას შეებძილებიან და გლეხობის გაყვლეფს არ დაანებებენ. გლეხთა საზოგადოებებმა უნდა დაადგინონ—არაფერს არ გადახიბიან თიად-ზნაურთა სასარგებლოდ და ეს გადაწყვეტილება საჯაროთ გამოაცხადონ. ნამესტნიკი თავის განცხადებაში გლეხებს პირღება: ჯერ ზარალი უზღეთ მემამულეთა და შემდეგ მე ვიცი თქვენი პატივისცემა, თქვენ „კანონიერ მოთხოვნილებებს დაქამაყოფილებ“-ო, ე. ი. მომეცი ერთი მილიონი და მოვცემ ერთ აბაზსაო! მთავრობა რეფორმატორი! სად იყო აქამდის, განა გლეხთკოცობა მუდამ ასეთ ტანჯვაში არ იყო? რატომ წინეთ არ პირღებოდა ამ მძიმე უღლის შემსუბუქებას? ცხადია რატომ. წინეთ გლეხობა ვაჩუქებულ იყო და მისი მტანჯველნიც არხინით სტანჯავდენ მის, დაღეს ეს ისინი შეიძინენ, თვალები აბიღეს და მტანჯველებიც შეშეშოლდენ, დაფთხენ და ლამობენ ლაქტკობით და დაპირებით გლეხობა ისევ დაიმორჩილონ და მის ზურგზე ძველებურათ იპარპაშონ. და აი, ერთთა ერთ მიზნის მისაღწევით ნამესტნიკმა თვლით თავისი ძალა აამოძრავა: ლენერლები, კახელები, შაკი რაზმები, განცხადებები, კომისიებები—ერთი სიტყვით, ყველაფერი.

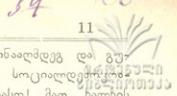
მაგრამ მეფის მოადღლის ორპირობა ყველაზე უფრო აშკარათ და გარკვევით გამოჰდღავდა ერობის შემოღების საქმეში. მოგვხსენებთ, რომ მან პეტერბურგიდან შემოგვითვალა, მოვდივარ და რეფორმების შემოსახლებათ მოვიწყევ ხალხის წარმო-

მადგენელთა კრებებსო. ნათქვამია—მტყუნენ კარგბამდის მიყვივო და ჩენც მიყვივით, ესე მტყუნანის კარები გაიღო ამ დღებში და შიგნის მხარის წარმომადგენელთა მგიგერ შელავდა ლენერლები, ეანდარებები, პოლიციელები. ცენზორები, ჩენი გავითობის რედაქტორები, ყოველ ნაირი ჯურის „დღი სიტყმი“ და შაკი რაზმი თავმჯდომარეობით შეუღდენ რეფორმებზე ბჭობას. აი ამათი შესახებლო „ერობა“ გადაეცემა „მოსაწონათ“ მახრის საბჭოებს, რომელიც ალბათ ასეთივე ჩინონიკებით იქნება შეზავებული. ამას უწოდებს მთავრობა ხალხის წარმომადგენლების მოწყვეცა! ასეთია მისი დაპირება!

როგორც ხედათ, მთავრობა ყოველწიარ ხრიკებს ხმარობს დაწყებული მოძრაობის გააღებათ და ახირითებულ ტალღების თავის წისკილისაკენ ჩასტარებლოთ. რეაქცია უფრო და უფრო მელაქლობს, რის ვაითებდა პირდაპირ არ ძალუძს, ოინებს იგონება, დაპირება და მოტყუება ხელობათ გაუხდია. ყველა ეს უტყუარი საბუთია მისი გახანწის და დარღვევის. საჭიროა ეს მკედარი სამუდამოთ მოვიშოროთ და მის კლანჭებისგან განვთავისუფლდეთ. ამის ერთთა ერთი საშუალებაა აჯანყება, აჯანყების ფარ-ხმლია შეიარაღება. ის ვინც ახლა შეიარაღებს არ სცილობს, რევოლუციონერი არ არის, ვინც იარაღის ხმარობას არ სწავლობს—ბრძოლას არ აპირობს. მოძრაობის უკანასკნელ თვის განვითარებამ აჯანყების კარგბთან მიგვიყვანა, საცაა კარებიც გაიღება და ვაი იმათ, ვინც შიგ შესასვლლოთ მშათ არ იქნება!

ძ ა ლ ბ ი - მ ა გ ს ო ნ ე ნ ი .

ჩვენ მუშებს მოველინათ ძალათ-მაცხოვნნი. ბრძოლის ველზე დაიარაშენ არა-კითხვ მოამბენი და ხალხს ამაყურათ თავს დასტკერიან, აი მოვედით თქვენს გასაგონიერებლოთო. ამით გულტენბერკის მანქანაც დაუბრკივებით და ვინ იცის რას არ ანებებენ დასაჯულდა და ქვეყანაში გამოსათენათ. ესენი, რასაკვირველია, „რევოლუციონერებია“ და ისიც „სოციალისტური“; მათი რევოლუციონერობა იხატება სიტყვების ქარბუქის აყენებაში, ხოლო მათი სოციალისტობა—თავის პარტიის სახელწოდებაში. ამათ წარმოუღდენით, რომ საკმარისია ორიოდ მშაბიქის შეყრა, სამიოდ ფურცლის გამოქცევა, ოთხიოდ პრეტყლით ფრაზის ზედი-მოსოლო და გულზე ხელების ცემა, რომ რევოლუციონერის და სოციალისტის სახელი მოიხვეჭონ და ამ საბუთით, ხალხის მორჩილება მოითხოვონ. ეს ახირებული ადამიანები განსაკუთრებულ ქუთათში გამარველებულან. და ეს ასეც უნდა მო-

მადრიყო. ქუთაისში მუშა-ხალხი კოტაი და ვინც არის ჩვენს პარტიაში, ინტელიგენცია კი ბევრია, უფრო კი ზაფხულზე; მისი ერთთ-ერთი საქმე დიდების გამოიხატებოდა ბუღელოს ტრენაში და „დაბალ მატერიაზე“ მაღლა ლაპარაკში. ამით ქმ-ყოფილი იყო ბულვარი; მარა ამ ბოლო დროს სახიფათო საქმე მოუვიდა; ქუთაისის სოციალდემოკრატთა მყუდროება დაუნგრია და თავისი მოძრაობით ყური ატკვეტია. ბულვარის სახელოვანი მდგმურები შეტოვდნენ, იწყეს სროლად გამომართმა და მუხბლზე სხვა-და-სხვა პარტიული კაცრდის დიდებუ-ბა. ამბობენ თვითეული ბულვარდელზე ორი პარტია მოდისო; ეს არ გვეჯერა, პირიქით, თვითეული ბულვარდელი ერთ და იმავე დროს ნახევარ დიუ-ტინა პარტიაში მანც იმყოფება. მართალია მათი სახელეუბო სხვადასხვაა, არიან „სოციალისტ-რევო-ლიუციონერნი“, „სოციალისტ-ფედერალისტნი“ და სხვ., მარა ეს ერთი და იგივე საქონლის სხვადა-სხვა ნაირათ გამოჩვენებაა, ან ერთით კი მიიზიდავს მუშებს და ან შეორეთი. ყველა მათ აერთებს ერთი უწმიდესი იდეალი, ოპოლისათვისაც ისინი თავს დე-ბენ—ეს იდეალია სოციალდემოკრატის დანგრევა, მუშათა პარტიის დაშლა და მის ალოგას თავისი სი-სილიერის აგება. ასეთია ამ „დიდი პარტიის“ პე-პარა წვერთა დიდი სურვილი. ეს სურვილი შეიძ-ლება დიდხანს სურვილათ დარჩენილიყო, რომ მათ სახათაბალოთ ერთი გარემოება არ დატრიალებუ-ლიყო. ქუთაისის სოციალდემოკრატთა თვითელთა მართის დასაქერათ საერთო გაფიცვა გამოაცხადა. ბულვარი „შეტოვდა“, ზაფხულის ინტელიგენცია აყა-ქნდა და თავის მხრით გადასწყვეტა ამ ცამილილ სურფაზე შემოჯდომა და „მეც ვნსავო“—დაძახება. სოციალისტ-რევოლიუციონერებმა გაფიცვა გამო-ცხადეს; გამოაცხადეს სწორეთ თავის დროზე, ე. ი. მაშინ, როცა გაფიცვა უკვე დაწყებული იყო და, მაშასადამე, ვერაიენ იტყოდა ისინიც არ ხნავენო. მარა ამ „მუშობით“ გამხვევებულმა პარტიამ გა-თავების დრო ვეღარ გამოხობა, მან იფიქრა სო-ციალდემოკრატებმა გაფიცვის დაწყება დაგვასწრეს, მოდი სამაგიერო გადაფუხადოთ და დასრულება და-ვისწრათო. შეუდგნენ საქმეს, გამოსცეს ფურცელი, მოიშურეს ყველა პარტია, მთელი ბულვარი, მარა ამოკრა, გაფიცულნი სოციალდემოკრატთა ფურცელს უღლიდნენ. ამით აშკარად დამტკიცდა, რომ ქუთაი-სის მუშათა მეთაური სოციალდემოკრატია, ხოლო დანარჩენები ძალათ-მაცხონენია. იწყინა ეს ბულ-ვარმა; ფედერალისტებმა, რევოლიუციონერებმა და მათმა მძებმა ფენზე დააყენეს მთელი თავისი ძალა— საწერ-კალამი და ერთი ფურცელი ქაღალდი—და შეუდგნენ „ზბოლოს“. ბულვარი მოფინეს ფურც-

ლებით, გაიოლა-მკრეს ჩვენს წინააღმდეგ და გუ-ლის მოსაფხანათ გამოაცხადეს, სოციალდემოკრატ-ტები არ გვენებებენ გამარჯვებასო! მათ ხალხის გალატაკება სურთ, ჩვენს ლაპარაკს არ ვინაზებენო—მოსთქვამენ ეს უშიშარი რანდები. და, ოი ს-კვირველებავ, ხალხი მინც სოციალდემოკრატები-საკენაა და ძალათ-მაცხონეთ უარს ყოფენ. მიუბე-დავთ ამბა ფედერალისტები ვაჭკვიან: ხალხმა გავ-გვსაჯოს, ხალხმაო! რომელმა ხალხმა? განა ქუთაი-სის ხალხს ხალხთა აღარა სცნობთ? განა ქუთაისის უკანასკნელი გაფიცვა თქვენი საბრალმდებლო საქმ-ზე დაჯდენა არ იყო? შელა ხაფანგში გაება და თა-ვი მოიძინარა, სიხპარი იქნებაო. ჩვენი ფედერა-ლისტებიც ასეთ მდგომარეობაშია. ისინი ხალხმა კი ხანია გასამართლა და მინც იძიხიან, გაგვსა-მართლონო. არა, ხალხის სამართალი უმაღლესი ინსტანციაა, მან ორჯერ გასამართლება ამ იცის, მას თავისი ორგანიზაცია აქვს თავისი პარტია ყავს და ძალათ-მაცხონეთ თავის ფარგალში არ იღებს.

ასეთი მარცხი მოუვიდა ქუთაისის ბულვარს და მის პარტიეკმულ მდგმურთ—სოციალისტ-რევო-ლიუციონერთ-ფედერალისტებს და მათ აშყოლ-დამყოლთ.

აზიარაშული რამზღლიშვი.

მრავალ აზირებულ რეზოლიუციათა შორის, რომელიც „უშოვალესობის“ უკანასკნელმა კრებამ შეიმუშავა, არის ერთი თვით კრების ორტყოფობის მეტად დამახასიათებელი რეზოლიუცია, რომლისა-კენაც ამ ხანთ ამხანაგთა ყურადღებას მივაპყრობთ. ეს არის რეზოლიუცია დროებითი მთავრობის შე-სახებ. აქ ვკითხულობთ: „აღორძინება დემოკრა-ტიული რესპუბლიკისა რუსეთში შესაძლებელია მხოლოდ, როგორც შედეგი ხალხის ძლევაშისი-ლი აჯანყებისა, ოპოლის ორგაოც დროებითი რე-ვოლიუციონერი მთავრობა შეიქმება, რომლისაც შექმნელა უზრუნველ ჰყოს სრულიად თავისუფალი ავტარცია ოპონენტების წინათ და მოიწვიოს ხალხის ნამდვილი სუოვილების გამომხატველი დამფუძნებ-ელი კრება“ და სხ. აქ გამოთქმულია ორი მთავარი მოსახოება: დემოკრატული რესპუბლიკის აღორ-ძინება შეუქვეყნაო მოითხოვს დროებით მთავრობას და დამფუძნებელი კრება ხალხის საშველი სურვი-ლების გამომხატველი შეიძლება იყოს. ვერც ერთი ეს მოსახოება კრიტიკა ვერ გაუძლებს. და მარ-თლაც, ჩვენ ვიცით, რომ საფრანგეთის პირველმა დიდმა რევოლიუციამ რესპუბლიკა აღორძინა ისე, რომ დროებითი მთავრობა არ ჰყოლებია. იქ მფვის მიერ მოწვეულმა წოდებათა წარმომადგენლების კრებამ თავის თავი გამოაცხადა დამფუძნებელ კრე-

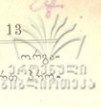
ბათ, სამართალში მისცა მეფე და მისი მთავრობა, თვითონ განაწესა მუდმივი მთავრობა და ასე ხალხს დემოკრატიულ რესპუბლიკამდის მივღა. მაშასადამე, შესაძლებელია რევოლუცია, ხალხის აჯანყებები და რესპუბლიკის დაარსება უდროებით მთავრობით. ამიტომ „უმრავლესობის“ კონფერენცია თავის რეზოლუციისაში დროებით მთავრობის შესახებ აჯანყების ორგანოთ აღიარებს არა მარტო დროებით მთავრობას, არამედ აგრეთვე „რევოლუციურ ინიციატივას ამა თუ იმ წარმომადგენლობითი დაწესებულების“, მგალითთ სავრო კრებას და სხვა.

რაც შეეხება „უმრავლესობის“ მეორე მოსახრებას, აქ ნა-ღათ გამოსკვივის კრების დემოკრატიული შეხედულება ბურჟუაზიულ-პარლამენტარულ წყობილებაზე და არა სოციალ-დემოკრატიული. დღეს ყველა სოციალდემოკრატისთვის ანანაია ის, რომ არავითარი არჩევანი ახლა არ ხ. - ტავს ხალხის ნამდვილ სურვილებს, რომ ბურჟუაზიას, შეძლებულთ და ვაჟდენიან პირთ იმდენი საშვალეები აქვთ არჩევნები თავის სასარგებლოთ გააპრუდნ, რომ ხალხის ნამდვილ სურვილებზე დაპარაკოთ კი შეტია. საქირია დიდი ბრძოლა, ხანგრძლივი პარტული დისკიპლინა, რომ ღარბი ამჩრეველი მიდრუბის სურვილის გამოშატეველი არ შეიქნენ. ეს ევროპაში ჯერ კიდევ, მიუხედავად ხანგრძლივი პოლიტიკური აღზრდისა, ვერ არის განხორციელებული. და აი, ჩვენ „მოუშვალევეთ“ გონათ, ეს თილისმა ხელთ უპყრია დროებით მთავრობასო, ე. ი. წერილ ბურჟუაზიასო! მათ ვერ წარმოუდგენიათ განხეთქ ლება თვით წერილ ბურჟუაზიას და მუშებს შორის, რაც არჩევნებშია ცათ ინებს და, მაშასადამე, დროებითი მთავრობა იმდენადმებს მუშათა ამჩრეველი დაჩაგრის თავის კლასის სასარგებლოთ. 1848 წ. საფრანგეთის დროებით მთავრობამ, რომელშიაც მუშების წარმომადგენლებიც ვრან, ისეთი დამფუძნებელი კრება მოიწვია, სადაც პარიეის პროლეტარიატს არც ერთი კანდიდატი არ ვაიდა. მის მიერ მოწვეული დამფუძნებელი კრების პირველი ამოსაღები იყო — ძირს პროლეტარიატიო! ხოლო შემდეგ მოახდინა მუშების ისეთი საზიზღარი ზოცვა-ჟღეტა (ინენში), რომლის მხგავსი ისტორიამ არ იცის (გარდა კომუნის). და ახლა მოდის „უმრავლესობის“ მეფი კრება და ვეცხადებს: დროებითი მთავრობის მიერ მოწვეული დამფუძნებელი კრება ხალხის ნამდვილი სურვილების გამოშატეველია. სწორეთ წერილი ბურჟუაზიული აზრებით ვაღწილოთ უნდა იყოს კაცი, რომ ეს საჯაროთ გამოსთქვას. მეორე მხრით, ყველი კრება, რანაირათაც ის არჩეული იყოს,

ხალხზე უფრო მხდალი და კონსერვატიული, აღარა-სოდეს არ ხატავს ხალხის სურვილებს, და სწორედ მის მართლა გამოხატოს, საქირია ხალხის ძალდატანება, შეუზრებელი რევოლუცია და არა არჩევნებით დაკმაყოფილება და შინ წასვლა. თვით უდიდესი კონვენტიც კი ვერ აკეთებდა ძლიერ ნაბიჯს, სანიკოლოტია ძალდაუტანებლათ. და თუ კრება ხალხის ნამდვილ სურვილს ხატავს, რალა საქირია ძალდატანება, განა ის თვითონ არ აასრულებს ხალხის სურვილებს? ამას ამბობენ მხოლოდ კონსერვატორები, რომელნიც ეწინააღმდეგებიან ხალხის პირდაპირ ჩარევას და ამიტომ კრების მნიშვნელობას აზღაიბებენ და ამას ახლა „უმრავლესობაც“ იმეორებს!

დროებითი მთავრობისაგან, ამბობს რეზოლუცია, პროლეტარიატი მოითხოვს მეფი ჩვენი პროგრამის (პროგრამა მანიმუმი) პოლიტიკურ და ეკონომიურ მოთხოვნილებების განხორციელებას. ამის ავტორთ ჰგონებიათ, რომ დროებითი მთავრობა ისეთი ყოვლად ძლიერია, რომ ჩვენ პროგრამა-მანიმუმს განხორციელებსო! ეს სწორეთ აღარც დემოკრატიული გაზვიადებაა, ეს საქმის სრული უკოდინარობაა. საქმე იმაშია, რომ ჩვენი პროგრამის პოლიტიკური და ეკონომიური მოთხოვნილებათა განხორციელება შეიძლება მხოლოდ კანონდებლობით. დროებითი მთავრობა კანონდებლობით არ არის. ის უზნალო საინისტრია, აღმინისტრიატიული დაწესებულება და აი ამ მინისტრებისაგან „უმრავლესობა“ კანონების გამოცემას თხოულობს! ის მას კანონდებლობასაც კი ანიკებს! მაშ რალა უნდა გააკეთოს დამფუძნებელ კრებამ? ამ ანანის უკოდინარობა სწორეთ სირცხვილია სხვა არა იყოს რა.

რეზოლუცია განაგრძობს: „იმ ძალით და ფაქტორთა განწყობილებას მიხედვით, რომელთა გათვალისწინება წინდაწინვე შეუძლებელია, — შესაწყნარებელია დროებით რევოლუციონერ მთავრობაში ჩვენგან არჩეულთა მონაწილეობის მიღება იმ მიზნით, რომ სისტეტი ბრძოლა გაუწიონ ყოველგვარ კ-ნტრ რევოლუციონერთა ლტოლულებას და აგრეთვე აღიკვას მუშათა დამოუკიდებელი ინტერესები“. აი ეს უკანასკნელი მიმატება ერთიანთ ეწინააღმდეგება დროებით მთავრობაში თვით მონაწილეობის პრინციპს და უტყველია მუშების მისამხრობათა ნახარა, თერა, როგორ შეეძლება ბურჟუაზიულ საინისტროში ერთ-ორ სოციალდემოკრატს მუშათა ინტერესების დაცვა-მწილ წარმოასდგენია. აღბათ სიტყვით, საქმით კი საინისტროს უმრავლესობა ყოველთვის წინააღმდეგს გააჩენს, როგორც ამას ლეიბოლისი და მი-

ლიერანის სამწუხარო გამოცდილება მოწმობს. „უმრავლესობას“ ახლავს დაუწყია ფრანგებით გულურბყვილობა დაჯერება და მთ ლელოს გატანა. ის აღიარებს იქვე, რომ „იგი შეურიგებელი მტერია ყველა ბურჟუაზიულ პარტიებისა“. თუ შეურიგებელი მტერი ბრძანდებით, რაღა ურიგდებით და ესეც ისე, რომ მათ მთავრობაშიც კი შედიხართ და მათი მოქმედების პასუხის მეტელობას ტვირთულობა? ნუ თუ ასეთი ოპორტიუნისტული წაგეპი-უტუგეკეპობით ფიქრობთ პროლეტარიატის მომხრობას, მ-ნო მოუტრავლესენო?!

რეკოლიუცია თავდება ასე: უნდა პროპაგანდის შემწყობით, რაც შეიძლება ფართო პროლეტარულ მასაში ვავრცელებდეთ იმ აზრს, რომ საკურო შეიარაღებულმა და სოციალდემოკრატიის დროშის ქვეშ მებრძოლმა პროლეტარიატმა ძალა დაიტანოს დროებით მთავრობას, რომ მან (დროებით მთავრობამ) დაიციოს, გაამაგროს და გათავითოვოს რეკოლიუციის მეფხებით მოპოვებული უფლებანი“. გამოდის, რომ დროებით მთავრობას თავისი სოციალდემოკრატებიანა არ სურს რეკოლიუცია გააღრმავოს და საკურო ყოფილა ძალდატანება. ზემოთ ავტორნი ამბობდნენ, რომ დროებითი მთავრობის მიერ მოწყვეული დამუშუნებელი კრებაც კი ხალხის ნამდვილი სურვილების გამომატველი იქნებოდა, ახლა კი გამოდის, რომ არა თუ კრება, თვით დროებითი მთავრობაც კი ვერ ყოფილა ხალხის სურვილის გამომატველი და აუცილებელი ყოფილა ამ სურვილის მისთვის თავზე მოხვევა. ეს ხალხის ნამდვილ სურვილების არ-გამომატველი მთავრობა როგორ მოიწვევს ხალხის სურვილის გამომატველ დამუშუნებელ კრებას—ეს აღინაა უწყის. მეორე მხრით, თუ დროებითი მთავრობა უხალხოთ არას აკეთებს, რაღა საკუროა შიგ სოციალდემოკრატები? ამ შემთხვევაში მთელი რეკოლიუციური ძალა მდგომარეობს პროლეტარიატში, როგორც ჩვენ ამას ყოველთვის ვამბობთ და არა დროებით მთავრობაში, როგორც ამას „უმრავლესობა“ გაიძახის. ეს სოციალდემოკრატიის გარედმიან ძალდატანება თვით სოციალდემოკრატ მინისტრებზე—ვერაფერი თავდება უქანასქელთა რეკოლიუციონერობის. აქუნდა მოხდეს ორში ერთი: ან საინისტრო ხალხს შეებრძოლება და სოციალდემოკრატები იქიდან გამოვლენ ან დაე-მორჩილება და სოციალდემოკრატები დარჩებიან. მაგრამ ორივე შემთხვევაში აქტიურ როლს ხალხი თამაშობს და მამასადამე ჩვენი კაცების მთავრობაში ყოფნა მტრია.

იი რანაირი ულოდიკობით, უკოლინარობით და თავისთავთან წინააღმდეგობით შეხვეებული რე-

ზოლიუცია გამოუტყვია „უმრავლესობის“ ორგანიზაციათა წარმომადგენელი? და ამათ სურფ-ლეტარიატის პარტიის მეთაურობა!

კანონი, მათი კანონი!

ეს ნომერი უკვე იწყებოდა, როცა კავშირის კომიტეტის ხმა მოგვესმა: კენკი, კენკი გაგავსორბესო! მოვიხედეთ და დაინახეთ იშვიათი სანახაობა—პროპოლის ახალი ნომერი (№ 9), შეხვედუელი იმდენ ხელისხეულ საგოგმანებ მარგალიტებით, რომ სწორეთ სამწუხაროა მათი ასე იშვიათთ და-ნახვა. ამათ შორის ჩვენ ახლა მკითხველის ყურად-ღებს მივაპყრობთ ერთზე — „უმრავლესობის“ კენკების ბუხგალტერიაზე. დანარჩენი კი უდაგლო-ბის გამო იძულებული ვართ შემდეგი ნომრისათვის გადავდეთა.

მოგვესტნებათ, რომ თავის სხათხალოთ „უმრავლესობამ“ თავის ყრილობას პარტიის კრება და-არქვა და ამ ს ვამართლების დავიდარაბაში გაება. ჩვენი კრება „კანონიერია“, ჩვენ კრებაზე ორგანი-ზაციათა უმრავლესობა იყო—გვაჯერებს „პროპოლის“ ახალი ნომერი. რას ქვია კანონიერობა? რას ქვია უმრავლესობა? პირველი ნიშნავს პარტიის წეს-დების თანახმა მოქმედებას, მეორე კი ფორმალ-ური და რეალური ძალის მქონე ნაწილის მთლი მხრით მიმათავსა. და თუ ეს ორივე მოიძოქმედა „უმრავ-ლესობამ“, მაშინ რასაკირველია, ისინი მართალი იქნებიან და ჩვენ მტყუანი. გავშინჯათ.

მეორე კრებაზე შეუშავებული პარტიის წეს-დების მეორე ზღლის ძალით პარტიის კრებას იწვევს პარტიის საბუე ჩვეულებრიგს ორ წლიწოდ-ში ერთხელ და არა-ჩვეულებრიგს სრულ ხმთან ორ-განიზაციათა ნახვეარის მოთხოვნით. აი ამ შემთხვე-ვაში კრება კანონიერია იქნება. „უმრავლესობის“ კრება კი მოწვეია მისმა საკუთარმა ბურომ და მისმა არა ნაკლებ საკუთარმა ც. კ. ანუ უკეთ ც. კომი-ტეტისაგან დარჩენილმა ორმა პირმა. და ეს ისე, რომ საბუის არც კი ეთხება. ცხადია, პარტიის კონსტიტუცია დარღვეულია, კანონიერობა გამო-რიცხულია. ეს ლენინმაც აღიარა „პერიოდის“ მე-12 ნომერში. და აი მიუხედავთ ამისა კავშირის კომიტეტი იძახის, კრება კანონიერიაო! აღბათ მის ძალმოპრება კანონიერობათ მიანია. ნათქვამია მად ქამნი მოდილო, ასე დავმართა „უმრავლესო-ბასაც“. ის ისე გაიტაცა კენკებმა, რომ პარტიული წესდების დარღვევით არ დაქამყოფილა და თავისი საკუთარი წესდებაც დაარღვია. მან გამოაცხადა, კრება გაიხსნება იმ შემთხვევაში, თუ მას დაესწრე-ბა სრულ ხმთან ორგანიზაციათა სამი მეოთხედლი (7 § ბუროს და ც. კ. პირობის). და თუცა მა-

თივე ანგარიშით კრებას ეს რიცხვი არ დასწრებია, მარა ის მაინც გახსნეს და პარტიულ კრებათაც გამოაცხადეს. იქ დაარღვიეს პარტიის კანონი, აქ დაარღვიეს თავისივე კანონი. ახლა საჭირო შეიქმნა ამის გამართობაც და მას შეუღდა ჯერ თვით კრება და მერე მისი აპყროლი კავშირის კომ. ორივე ერთხმად ლაღადებს: კრების კანონიერთა გამოცხადებისათვის პარტიის წესდების ძალით საქმარისი იყო სრულ ხშიან ორგანიზაციითა ნახევარზე მეტიო. ე. ი. საკუთარი წესდება დაირღვა პარტიის დარღვეული წესდებით! ჯერ უკანასკნელი არ ვარგოდა, რადგან ხელს უშლიდა კრების მოწვევაში. ახლა კი პირველი არ ვარგა, რადგან ხელს უშლის კრების გახსნაში და ისევე უარყოფილ წესდების აფრინდებთან. და ასე, საღ როგორც მოუხდებოთ, ხან ისე და ხან ასე, ასე ჩემო მანასე—აი ამ ახალი „პარტიის“ ახალი პარტიული ზნეობა. კენჭებისათვის ყველაფერი შეიძლება, თავისი სიტყვის უარის ყოფაც. მარა ამ „საბუთში“ თვითონ დაექვიანებულან და მისთვის მეორე უმჯანსაღებაც მიუყოლებოდათ. ისინი სწერენ: ჩვენი წესდება მაინც შევანსრულეთ, სამი მეოთხედი მოკიდა... თუ კრებაზე არა, საზღვარ-გარეთ მაინც! დიხს, ეს ასე სწერია „უმრავლესობის“ ორგანოებში („პროლეტარი“ № 1 და „ბრძოლა“ № 9)! „ბრძოლა“ ისე შეტკობა ამ სხოლტკაცში, რომ თავის თავს ასე იწველავს: „სამი მეოთხედი ორგანიზაციის წარმომადგენელი კრებაზე მუყანალი იქმნა“, მაგრამ ერთმა ნაწილმა „კრებაზე არ გამოცხადდა“ (გვ. 7). აი **заврался**—რომ იტყვიან—ეს არის. ბრძენო ავტორნო, თუ კი კრებაზე „მიყვანილ“ იქმნენ, როგორღა კრებაზე არ გამოცხადდენ? თუ კრებაზე არ გამოცხადდებულან, ცხადია იქ არ ყოფილან, არც ვინმეს „მიუყვანილ“; ვინც „მიუყვანეს“—ისინი ბოლდეც გამოცხადდენ, ხოლო „მიუყვანეს“ „მოუმრავლესენი“, „უმეკირესობა“ კი თავის ნებით წავიდა საქმის გასაგებათ და კრების მაგიერ კონფერენციის გასამართლათ.

ამნიართს, „უმრავლესობამ“ აღარ იცის, რით გამართლოს თავისი სატყელი და ღობე-ყორეს ეღება, აქეთ-იქით ეხეთქება და ბოლოს მაინც ნათლათ მტკიცდება მათ მიერ ორი პირობის დარღვევა—პარტიასთან და თავის თავთან შეკრული, მაგრამ რადგანაც კენჭი ყველაფერს ასწორებს, მათაც კენჭით დაადგინეს—არავითარი პირობა არ დაავრცელდებოდა და პარტიის „მეთაურობა“ ხელთ იგდეს. მარა, რადგანაც ერთ უკუღმართობას თან მოსდევს მთელი რიგი უკუღმართობისა, რასაკვირველია, კრებაც თავის ქვეაზე უნდა შეედგინათ, ზოგი „მიუყვანათ“, ზოგისთვის მეტი ხმა მიეცათ,

ზოგისთვის წაერთმიათ და ასე შეზავებულად შექმნეთ რაზმი პარტიის ჯვაროსანთა რაზმის წევრად ყვანათ. განვიხილოთ ეს „მოყვანილი“ მექენქენი.

„სოციალდემოკრატი“ ვსწერდით, კრებაზე კომიტეტთა ნახევარზე ნაკლები იყო ნამდვილათ წარმოდგენილი (სულ 15), ხუთი კი ყალბი მანდალებით. კავშირის კომ. განრიხებულა და გვიმტკიცებს, ყველა ეს ტყუილიაო. ყალბი ხმები არ ყოფილა და თუნდაც ყოფილიყოს მაინც ნახევარზე მეტი ხმა გექანდაო. მისი ბუხბალტერიით თუ ხუთს გამოვკლებთ, კრებაზე 17 ორგანიზაცია 36 ხმით მაინც დარჩება, ე. ი. ნახევარზე მეტოა გამოდის, რომ სულ ყოფილა არა უმეტეს 71 ხმისა. ჩვენი ანგარიშით კი არის 33 კომიტეტი, ცენტრალური დაწესებულებები და საზღვარ-გარეთელი ლიგა, სულ 37 სრულ ხშიანი ორგანიზაცია 77 ხმით. ასეა საბჭოს დამტკიცებული ანგარიშებით. მარა ახლა „უმრავლესობა“ გავტყობინებს, რომ ამათგან სამი კომიტეტი გამორიცხეს თავის ქვიფისამერს და უფლებები წაართვს, ეს კომიტეტებია ყზანის, კრემენჩუგის და ყუბანის. მიზეზი? არავინ უწყის, ვიცით მხოლოდ, რომ ორი უკანასკნელი უმეკირესობას ემბრობან. ხოლო პირველმა მოითხოვა კრება უთულოთ საბჭომ უნდა მოიწვიოსო და ასე კრებაზე ექცის ხმა თავიდან მოიშორა და სათვალავი გაიძვილა, დარჩენილ 71 ხმის ნახევარის „მოყვანა“, რასაკვირველია, უფრო ადვილია და აი კავ. კომ. თავმოწმონეთ იხახის: ნახევარზე მეტი (36 ხმა) მაინც ხომ გვეყვადო. რის ნახევარი? თქვენ მიერ მოგონილი მთელის? შეგძლოთ ათიოდე კომიტეტოც გამოგვირცხათ და მაშინ მეტი წილიც გვეულებოდით.

ერთი სიტყვით, კავშ. კომ.-ის 36 ხმა სრულ ხშიანი ორგანიზაციითა ნახევარი იმიტომ, რომ ამ ორგანიზაციებიდან გამორიცხულია სამი. ასეთია „მიყვანილი“ კრების პირველი საკენჭო დოსტაქრობა. ამას მოყვა შემდეგი ნაბიჯიც. კავშ. კომ. ჩვენ მიერ ნაჩვენებ 15-ს უმატებს ორ ორგანიზაციას—ტყერის კომ. და ე კ და აკეთებს 17. რაც შეეხება ტყერს—ჩვენ ვსწერდით, რომ მისმა დელეგატმა პარულმა უარი თქვა კრებაზე წასვლაზე-ქვა. ახლა ტყერის კომ. აცხადებს, რომ წაენ მეორე დელეგატი გავგზავნეთო, ხოლო კრების ანგარიშში აშპობს ის კრების ბოლოს („ВЪ КОНЦЪ СЪБЪДА“) მოვიდაო („პროლეტარი“ № 1). გამოდის, რომ ამ დელეგატს კრების მუშაობაში, გადაწყვეტილების მიღებაში მონაწილეობა არ მიუღია. კრების ბოლოს შეიძლება ბევრი წავიდა ან მივიდა, მარა ჩვენ ეს კი არ გვანტერესებს, არამედ ის თუ ვინ იყო ნამდვილი წევრი კრების და ვინ მიიღო მისი გადაწყვეტილებათა პასუხისმგებლობა. ე. კ. ჩვენ არ

გვიანგარიშები პირველთა იმიტომ, რომ ჩვენ ადგილობრივ კომიტეტებს ვანგარიშობდით და არა ცენტრებს, ხოლო მეორეთ იმიტომ, რომ ც. კ. ს არა თუ ხმების მოქმედების უფლებაც არ ქონდა. და მართლაც, ყოველივე დაწესებულება, სადაც კითხვები ხმის უმეტესობით წყდება, უნდა წარმოადგენდეს კოლეგის, ე. ი. არა ნაკლებ სამი წევრისა. ეს ანაზნა ყველისათვის, მარა ეს ასე არ ყოფილა კენჭების ამოღებულ უმრავლესობისათვის". ც. კ. შემთხვევით ორ პირზე დადგა. ორი პირი კი კოლეგია არ არის, საჭირო იყო მესამის მიანიჭებოდა, რომ მის ც. კ. სახელით მოქმედება დეფიუტა. და აი ეს არ მოიმოქმედა ამ ორმა პირმა, ამით თავის თავი გამოაცხადეს კოლეგიით და ც. კ. სახელით დაიწყეს ცნობილი თარეშობა. მადლიერი „უმრავლესობა“ ამ ორ კაცს ზოელ დაწესებულებათ აღიარებს და მის ხმებს მათ აძლევს, ე. ი. თვითონ ითვლის. ეს კიდევ ცოტაა, ამ ორ პირს აღარც ც. კ. ხმები აკმაბრს და ზედ დაურთეს საბუქოს ორი ხმაც და ასე ეს ორი პირი თავისი ერთგულებისათვის დააჯილდოვეს ოთხი კენჭით, ე. ი. იმდენით რამდენიც ორ სრულ ხმთან ორგანიზაციის აქვს. ჰქონდათ კი უფლება მათთვის საბუქოს ორი ხმაც მიეცათ? სრულიადაც არა. წესდების მესამე მუხლი ამბობს: პარტიის საბუქო კრებაზე გზანის თავის წევრთ თითო ხმის უფლებითო. მაშასადამე საბუქოს წევრთ მათში აქვთ კრებაზე ხმა, ორცა მათ საბუქო გზანის და არა თვითონ საბუქო წინააღმდეგ მიდიან. ცხადია, ც. კ. ორ პირს, რომელნიც საბუქოს არ გაუგზავნია კრებაზე, არავითარი უფლება არ ქონდა ხმებისა და თუ მიანიც მიითვისეს—ეს „მოუმრავლესეთა“ ჩვეულებრივი პრინციპია—კენჭისთვის არავითარ ზომას არ დაერიდოს.

ჩვენ ვამტკიცებთ ც. კ.—ის ორი წევრი არ შეადგენდნ კოლეგიას და მთელი მათი მოქმედება უზურპაციაა.

ჩვენ ვამტკიცებთ უმრავლესობის კრებას უფლებდა არ ჰქონდა მათთვის საბუქოს ორი ხმა მიეცა და მათი ასეთი მოქმედება უზურპაციაა.

ვიწვევთ დიდ-მადიან „მოუმრავლესეთ“ დაამტკიცონ წინააღმდეგ.

ანაზნა, კრებას უკვე თავიდან ბოლომდის დავსწრო მხოლოდ 15 უღაია სრულ-ხმაინი ორგანიზაცია და არა 17, როგორც ამას „ბრძოლა“ გაიძახის.

მარა „მოუმრავლესენი“ ამას აღარ ეკაობენ და სადაოთ ვადაქვეულ ხუთ ზომიტეტს თავისთვის ჩემობენ. საბუთი? ჩრდილო-დასავლეთ კომ.—ის დელეგატი უკან გიწვია არა კომიტეტმა, არამედ მისმა აღმასრულებელმა კომისიამო. გამოდის რომ

აქ არეუ-დარევა ყოფილა. კომიტეტი და მისი კომისია ერთმანერთს ედავება და მაშასადამე ვამტკიცებთ ხვის გადაწყვეტა აქედან ძნელია. ნიკოლაევი კომიტეტიაო — აცხადებს „ბრძოლა“ — და ჩვენ კრებაზე „ნამდვილი“ კომიტეტის წარმოადგენელი იყო. ნიკოლაევი ორი კომიტეტის ასახეობა ჯერ არავის სმენია, ალბ თ ეს მეორე „ნამდვილი“ კომიტეტი ისეთივე ნამდვილი იქნება, როგორც კავშირს ყავს თფილისში და რომლის არსსაბა „ბრძოლის“ უკანასკნელ გვერდიდან გავიგეთ. იქ სწერია: „უმრავლესობის“ კომიტეტი თფილისში! სად არის ეს? უნახავს ვინმეს? ალბათ ს.დ.მე კაბინეტშია სათვალავად და არა საშოქქლდოთ. მოდით ახლა და მათ დაუჯერეთ—ნიკოლაევი „ნამდვილი“ კომიტეტი გვეყავს! ეს ისეთივე მოგონებაა, როგორც მათი თფილისის კომიტეტია. ვირონეში კომიტეტობს არა კომიტეტი, არამედ „ბრძოლის“ კასა! ეს ჯერ არავის სმენია, კასის გამოცემა და მოღვაწეობა არსად წავიკითხავს და ვავიგონია, ხოლო კომიტეტის კი (იხ. შავ. „ისკრის“ ბოლო გვერდზე აღნიშნული გამოცემები) და ახლა „უმრავლესობა“ გვარწმუნებს სინამდვილე ზღაპარია და ზღაპარი სინამდვილეო! და ეს რატომ? იმიტომ რომ ასე თქვა კრებამო! მათ კრებამ ვირონეტს კი არა თფილისსა და ბათომსაც ჩამოართვა ხმები, მარა ეს მისი ძალმომრეობა საბუთია? რაც შეეხება ამ უკანასკნელ ძალმომრეობას კავ. კომიტეტი თავს იმართლებს ცნობილი თქმულებით „შენ წავგირთვას და მე მომერთვასო“, ჩვენ წესდებით გვექონდა უფლება და ამის წინააღმდეგ ხმა არ ამოუღია ცენტრსო. მარა ეს ხომ ტყუილია, საბუქომ გამოაცხადა „ისკრის“ მე-81 ნომერში (კრებადის), რომ კავკასიის კომიტეტს აქვს ხმები და არა კავშირის კომიტეტსო. და მიუხედავით ამისა კავშირის კომ. იძახის, საბუქოს არაფერი უთქვამს ჩვენს წესდებამო! საყურადღებოა აგრეთვე კავ. კომ. მეორე განცხადება. დელეგატების გაგზავნის საქმეში „რასაკვირველია მოველაპარაკეთ ბაქოსა და იმერეთ-სამეგრელოს კომიტეტსაო“. ჩვენ მომხრეთ მოველაპარაკეთ და დავითანხმეთ, თქვენ კი, როგორც მოწინააღმდეგეთ, არ მოველაპარაკეთ და ისე ხმა წავართვითო. ასეთია კავშირ. კომ. კენჭების მალა და ამ წართმეულ ხმებით სურს თავის კრება თავზე მოგვახვიოს.

ანაზნაო, „უმრავლესობის“ უკანასკნელ მოქმედების „ფორმულიარული სისისოკი“ მოკლეთ ასეთია: ც. კ. ორი წევრი გამოაცხადა კოლეგიით და ამით კრება მოაწვევია; პარტიის წესდება უარყო კრების მოწვევის საქმეში და შეადგინა თავისი საკუთარი წესდება; ორცა ეს მისთვის კრე-

ბის განხრის საქმეში სისარგებლო არ შეიქმნა პარტიის უარყოფილი წყვეტა ხელახლა მიიღო, ხოლო თავისი საკუთარი უბრძოლო; საბჭოს მიერ დამტკიცებულ 37 სრულ ხმის ორგანიზაციებიდან მან გამოირცხა სამი, რომ ასე ნახევარი ორგანიზაციითა ნახევარის კრებაზე „მეყენა“ გაეადვილებოდა; მან მისცა ორ პირს არა მარტო ც. კ. ხმები, არამედ საბჭოს ორი ხმა: წიართუა ხმები თფილისს, ბათუმს და რუსეთის ზოგ კომიტეტთ და თფილისს დაიხვეწა. და ბოლოს აშკარა საყალბო და შეგნენოლ კრებას ის უწოდებს: პარტიის შესამე კანონიერ კრებას!

და ყველა ეს იმიტომ რომ ეშვავით კენჭი, მეტი კენჭი!

კ ა რ ტ ი ი ლ ა ნ

თფილისში ჩამოვიდა „შუმრავლისობის“ (ც. კ. წარმომადგენელი და ჟურ კომიტეტს, შემდეგ შეშუბის წყვეტის თავისა მოხსენება შესხე პარტიული განხორცილების. შემდეგ არის დღას დებუბისა შესხე დამტკიულ იქმნა შემდეგა რუსთალოვია: „თფილისის მოწინავე მუშათა და პრინციპალისტთა ნაწილმა, რიცხვით 70-მე, მთავისმისეთ რა ც. კ. წარმომადგენლის მოხსენება შესხე პარტიულ უთანხმოებისა, რასკოლისა და შეერთებისა, თავის შიგადაშინა ვსოვლით განხორცილდა ც. კ.-ს, რომ მის წინადადებას პარტიის განხორცილების შესხე არ შეეკრება ნდობით მთავრით მის შემდეგ, რაც „შუმრავლისობა“ წარმოვა პარტიის ისეთი დამტკიული ზოლოტიკა, რაც გამოხატა მის მოქმედების მთელ რეჟიმს, მიმართულში რასკოლის დანერგების და ტარმეებისკენ და დასრულდა უფლების იმ სახისადე უხურვადობით, რომელსაც ეწოდება „პარტიის“ შესხე კრება. მუშები წინადადებას ვაძლეოთ ც. კ. და, საზოგადოთ, „მომრავლესეთ“ მიმარტონ ის ჩარტი, რომელიც მასტრო გერედ ვოლბულ შესხე კრებაში და საქმით, და არა სიტყვით, დაამტკიცონ, რომ ც. კომიტეტისთვის მართლს ძვარფასა პარტიის გრთობა. „(მი-ღა №4, წინააღმდეგ თრისა, თთხმა ხმა არ მისაც).

1) მოწვეულ იქმნა მხოლოდ რუსული ენას მტოლნი მუშები, რადგან ც. კ. წარმომადგენელმა მითითებუა ბჭობა მხოლოდ რუსულ ენაზე იყოსო. რადგანთ საბუთობის უთფილას ეს რეზოლუციას ჩანს მერე მბეღულე შემდეგა ცნობიდან: „შუმრავლისობის“ ორგანი პრინციპალთა“ თავის ფელეგრონიში—„შესხე საბჭო“ აცხადებს, უწელა „შუმრავლისობის ვტოფუბი“ (?), რომელნიც არ სტნობენ შესხე კრებას „პარტიის კარშიე დგანა“-თ. („ისერა № 104) და აა ორდა ერთი მათი ორგანი მთელ „შუმრავლისობას“ პარტიის გარეთ დაიარებს!

—მორე კი შერეობაზე გავლადარაობა! ლეხისა რეგენობს, ხოლო მისი დამტკიული პარტიულ მოქმედებას გვესმება; —ამას ჭკვია გულწრფელია? არა, უკერ საქმე საქმე, ვიტყვით ჩვენც თფილისის მუშებთან ერთად.

„შუმრავლისობის“ კრებაში და რეზოლუციას გამოიტანა ჩვენს—უმცირესობის—შესხე: „რუსთალოვია პარტიის ჩამოშორებულ ნაწილზე“. კრება დაიარებს, რომ რ. ს. დ. შ. პარტიაში მისი ეკონომიზმთან ბრძოლის დროიდან დღეისამდე შესხელოა ეკონომიზმის სხვადასხვა ნაირი მინათესაზე თვისებებზე, რომელთა და ხასიათებას—ღამეცროს ბრძოლაში შეგნების გლეშინტა მნიშვნელობა და ღაუჭმედეგობის ის სტიტიერ ელემენტებს. ამ მიმდინარეობის წარმომადგენლები სორგანიზაციით კითხვაში თორმეტეულით წინ აქვნიენ ზღანით წყევანლია მუშობის შეუსამაშო პრინციპს—ორგანიზაცია—პრინციპს, ხოლო პრინციპში პაღებენ პარტიულ დისციპლინის დასრულების მრავალ შემთხვევებს; მთორე მხრით, ისინი პარტიის ეულზე ნაკლებ შეგნებულ ნაწილს უქადებენ, წინააღმდეგ რესპობის ობიექტიური სისამციდლისა, არჩევნების შეშუბლებას, რთად ცდილობენ ძირი გამოუხარონ ერთო-ერთ დღეს შესძლებულ პარტიული კავშირის სიძარკეღეს. ტაქტიკურ კითხვაში ისინი ილტვიან შვიდწრფოფონ პარტიულ მუშობის ფრთა გამოვლილბა, ეწინააღმდეგობას დასრულებულადამოყდეგულ პარტიულ ტაქტიკას დობრადღერ-ბურჟუაზიულ პარტიის მიმართ, წინააღმდეგობას აჩიან იმას, რომ ჩვენმა პარტიამ შესძლოს ან ისტრეგია სხვადასხვა ენებებში ორგანიზაციული ოლიო იტვირთის და დროებით დამოკრტიულ-რეგოლოგიურ მთავრობაში მანწილეობა მიიღოს, რა გარემოებაშიც უნდა იყოს ეს. კრება წინადადებას აძლეეს პარტიის უწელა წეროტენერეული იდეოლოგი ბრძოლას წარმოთონ წინააღმდეგ უულად ატვირ ცალკელების რეოლოგიურ სიღალ-ღე-მოკრტიობის პრინციპებისსაგან. მკრამ ამასთანვე ადაიარებს რომ მსეთი შეხედულებას ასე თუ ისე მომხრე პართა პარტიულ ორგანიზაციაში მონაწილეობა შესაძლებელია (დოუსტიმო) იმ უფილებელი პარტიის კი. რომ ისინი იცნობენ პარტიულ კრებას და პარტიის წესდებას და საესებით დამოკრტილებობას პარტიულ დისციპლინას“.

როგორცრც ნაწილთ, უმრავლისობის პრინციპს გართ ჩამოტრეილი ნაწილი,“ შეგნების დამცირებელი, პარტიული დისციპლინის მოწინააღმდეგე, აჯანყების მითაყუბობის ურის მუთფელი, ერთი სიტყვით ერთხანდ უჯარგისა. ამ ჭორებს კრება უმტრებს ონ სინამციდელს, პარტიული ორგანიზაციაში არჩევნების მომხრეობას და დროებითი მთავრობაში მონაწილეობას ურის თფილას, რსაც მომკვედნიებულ ცდოვთ გკოთვლის. და უწელა ამას შედეგე, კრება გვიბრძლებს და ჩვენს პარტიამ დტოფებას შესაძლებლად დაიარებს!

ცნტ. კომიტეტის აღმასჯელეთან ბიურო აცხადებს შემდეგს: ბიურო თაიდანვე მომხრე იყო ზარტის შესაძენ კრების მიმართ, რამდენადაც ის გააერთიანებდა ზარტის, და სწავს უწოდებ ც.კ.-ს ასეთი კრების მოწყობაში. მაგრამ ამ ეპოთ ვიღვით რა მხედველობაში ზარტელათ იმ.ს., რომ მომხდარ ვითამადა შესაძენ ზარტის კრებაზე წარმადგენელ ექმნა ზარტის მხოლოდ ნაწილი, რომლის დელეგატებში ზარტელენ არა მათ ორგანიზაციას სურვილს, არამედ სურვილს ცალ-ცალკე შეშუაებისს, ხოლო დელეგატთა შიკრე ნაწილი, დარჩენებულნი იმაში, რომ ზარტის მთლიანად არ იყო მომხდარებელი განასაზრვლათ იმ სურვილდებო ტაქტიკურა კითხვების, რომელიც წინააღინ არ იყო გარეული ადგილობრივით, აი დელეგატების ამ ნაწილს ქინდა ზნეობრივი უფლება კრების არ დასწრებლად და კონფერენცია მოქმედება; შიკრეთ ვიღვით რა მხედველობაში იმას, რომ მასთან კრებაზე კამათდარება სურვილი ერთი ნაწილის ძალით დარჩენების შიკრე ნაწილი, რაც გამოცხადდა რუსოლიუციისაში ზარტის წამომარებულ ნაწილს" შესახებ, ხოლო კონფერენცია ტაქტიკულობის ზარტის მთლიანობის ადგენის ს. ს. დ. შუათან ზარტის ზრდგამის სამხედროება, — ბიურო ვეუდა ხმით წინამდებელ ერთას აცხადებს: 1) მომხდარ კრებას არ სთვლის ზარტელად და მის უწოდებულ ცალ-ცალკე შეშუათან ზრდგამთ; 2) ამას გამო კრების რუსოლიუციებს არ სთვლის თავისათვის სავადებულოდ, 3) სინამს რომ ამ ეპოდ არსებობს ზარტის ორი ნაწილი 4) არ სთვლის რუსოლიუციურ სოციალ-დემოკრატის ზრდგამებისაგან გადგენას" არც ერთ ნაწილად, 5) რადგანც არ სურს მომხდარებელი მიადღოს ზარტის ერთი ნაწილის შიკრე ნაწილის შიკრე ნაწილს, რომელიც არაა ორგანიზაციისა და განხორციელდა შესაძენ კრების რუსოლიუციებით დავადებულნი სამხედრო წესი (осадное положение), რაც ახლდა ც. კ. შ. ცხოვრებაში უნდა გაატაროს — ამიტომ ერთიანთ უფრდებო კონფერენციის რუსოლიუციას ზარტის ორივე ნაწილის დამოკიდებულებას შესახებ", და 6) ვეუდა ამის გამო ბიურო აუწყებს ვეუდა ზარტელ ორგანიზაციებს, რომ ის სწევრები თავის მოქმედებას, როგორც რ. ს.-დ. შ. ზარტის ც. კომიტეტის აკენტიურა და თავის მოვადებობათ ადარებს და მხარება ად მოუწინოს ორგანიზაციურ კომისიას ზარტის მთლიანობის ადგენაში". ხელს აწერს ზარტა წევრი.

ც. კ. შიკრეთ ბიურო აუწყებს "ისრის" რედაქციას, რომ ზარტის მდგომარეობა აძილებს დაამალოს. რუს. ც. კ.-ის სამხრეთი ბიურო მომხრედ ც. კ.-ს და მიემხრო ორგანიზაციურ კომისიას. კრდა ამის ც. კ.-ის დიტერატურის გადმოცემაში ზრდგამი აცხადებს, რომ ის იქნება ნეიტრალური და იშუაგებს ზარტის ორივე ნაწილისთვის ერთნაირთ. ხოლო შიკრე ასეთივე უკუევი და წრდილობის ტენიკა მიემხრო რუსოლიუციისაში".

ც. კ.-ს შიკრე მხოლოდ ერთი დაწესებულება — სამხრეთის ტენიკა.
 თვითღისს, ბათუმისა და გურიას კომიტეტებში მოსთხოვეს კავკასიის კავშირის კომ. — ს ქანების წილას გამოყოფა. 21 ოქლისს კავშირის კომიტეტისაგან თვითღისს კომიტეტში ცნობა მალად, კავშირის კომიტეტის ამის შესახებ ც. კ.-ს უკუეთობებოა. ენახათ, სანამდის დანტეინებს კავშირის კომიტეტო თავისი ვადღებულების ასრულებას!

საორგანიზაციო წინადადება

მიღებულნი რუსეთის რუსოლიუციისაში შიკრეთ ორგანიზაციისა პირველ კონფერენციასზე.
 კონფერენცია იძლევა შემდეგ საორგანიზაციო წესდების ადგილობრივი მუშაობის ისეთ ნაირათ მოსაწყობათ, რომ ზარტის მუშაობათ რაც შეიძლება მეტ ნაწილს შეეძლოს ზარტის პოლიტიკის შეშუაშუაშუილ და წყევლაში მონაწილეობის მიღება. ამასთანავე კონფერენცია საჭიროთ რაცეს აღიაროს, რომ ამ ადგილობრივ ორგანიზაციისა წესდებით მის სურს ზარტიულ ორგანიზაციურ ცხოვრებაში შეიტაროს ის დემოკრატისა, რომელიც უკვე მომწიფდ და იმდენად, რომ ამ ეპოთ შეიძლება ყველა განვითარებულ ორგანიზაციისაში მისი გატარება. ამავე დროს კონფერენცია ურჩევს ადგილობრივ ორგანიზაციებს ყოველგან, სადაც კი ეს შესაძლებელია, ეს დემოკრატისა განავითარონ ერთი მხრით დაბლა მდგომი ორგანიზაციების ზარტის პრაქტიკულ მოქმედებაზე გავრცელების გაძლიერებით და მეორე მხრით — ადგილობრივ ორგანიზაციისა სისტემაში არჩენების თანდათან შეტანით.

- § 1. თვითველ ქალაქში ხელმძღვანელ პოლიტიკურ კოლეკტივთ (ორგანიზაციის) ითვლებო კომიტეტო რაიონულ ორგანიზაციებათ ერთათ.
- § 2. შენი ო. შ. ვ. ა. ხელმძღვანელ კოლეკტივში რაიონულ ორგანიზაციებათ ერთათ და ამავე უფლებით შედინა აგრეთვე ის ჯგუფები, რომელნიც მუშაობენ მცხოვრებთა განსხვავებულ წრეებში, როგორც მაგ. გლეხობაში ან მხედრობაში.
- § 3. რაიონის ორგანიზაცია შედგება იმ პირთაგან, რომელნიც მხურავლ მონაწილეობას იღებენ ამ რაიონის ორგანიზაციისა მუშაობაში.
- § 4. რაიონის ორგანიზაციაში შედის აგრეთვე კომიტეტის წარმომადგენელი. რაიონის ორგანიზაციის წევრთა უმრავლესობის მოთხოვნით კომიტეტო ვადლებულია თავის წარმომადგენელი გაიწვიოს და მის ვადებო სხვა ვადგზავნოს.
- § 5. ა) ყველა განჩინება, რომლითაც იხატება მთელი ორგანიზაციის, როგორც ზარტის ად-

გილობრივი წარმომადგენლის, დამოკიდებულება პოლიტიკურ და პარტიულ კითხვებთან, მიიღება კომიტეტის და რაიონულ ორგანიზაციების წევრთა ხმის უმეტესობით. 3) ყველა იმ შემთხვევაში, როცა აუცილებლათ საჭიროა პრაქტიკულათ აქტიური მონაწილეობა მიიღოს მთელი ორგანიზაციის ყველა წევრებმა, კითხვის გარჩევაში და კენჭით გადაწყვეტაში მონაწილეობა უნდა მიიღონ მთელი ადგილობრივი ორგანიზაციის წევრებმა.

შენიშვნა 1. საგანგებო შემთხვევისათვის, როცა საქმის ვადიდება არ შეიძლება და ითხოვს კომიტეტის საჩქარო მოქმედებას რაიონულ ორგანიზაციათა შეკითხვამდის—კომიტეტს უფლება აქვს იმოქმედოს დამოუკიდებლათ, ხოლო შემდეგ თავის მოქმედების ანგარიშს აძლევს რაიონის ორგანიზაციებს.

შენიშვნა 2. კომიტეტი ვალდებულია გადასცეს მთელ ხელმძღვანელ კოლექტივს გასარჩევათ და გადასაწყვეტათ ყველა ის წინადადება, რომელიც გამოიღწინაგრობს ადგილობრივი ორგანიზაციის რომელიმე ჯგუფისაგან.

§ 5. კომიტეტი ვალდებულია რაიონის ორგანიზაციებს დროგამოშვებით წარუდგინოს თავისი მოქმედების ანგარიში. რაიონის ორგანიზაციის წევრთა მოთხოვნით კომიტეტი ვალდებულია ეს ანგარიში წარუდგინოს აზარტულად დროზედაც.

§ 6. თუ რაიონულ ორგანიზაციების წევრთა უმრავლესობა კომიტეტს უნდობლობას უცხადებს, კომიტეტი იცვლება თანახმით ოლქის კომიტეტის და რაიონულ ორგანიზაციათა მოლაპარაკებისა*).

§ 7. თუ კომიტეტი ერთიანთ დაიკრეს ან ის ორ პირზე დადგა, ის უნდა აღდგეს ზემო მუხლში დასახლებული წესით.

§ 8. კომიტეტის დაარსება ისეთ ადგილას, სადაც ის ჯერ არ არსებობდა, ხდება საოლქო კომიტეტის და ადგილობრივი მუშაკთა კრების შეთანხმებით.

§ 9. რაიონული ორგანიზაციის რეორგანიზაცია ხდება ხელმძღვანელი დაწესებულების და ამ რაიონის დაბლა მდგომი ორგანიზაციების შეთანხმებით.

§ 10. პარტიის და ოლქის კრებებზე დღეგატებში ირჩევა იმ წესით, რა წესსაც შეამუშავებს ადგილობრივი ხელმძღვანელი კოლექტივი.

*) თავის თავათ ცხადია, რომ იქ სადაც ორგანიზაციები ძირიდან არჩეულია, მათი ცვლილებაც ხელახალი არჩევნებით უნდა მოხდეს. კონფერენციას ამ მუხლით სახეში ყავს ისეთი ორგანიზაციები, სადაც არჩევანი ჯერ კიდევ არ არის შეტანილი.

შენიშვნა. თუ ორგანიზაციაში ორი მიმდინარეობაა, უმცირესობას წარმომადგენლობის უფლება ეძლევა იმ შემთხვევაში, თუ მას ეზარება ხელმძღვანელი კოლექტივის წევრთა ან ნაკლებ ერთი მესამედისა.

§ 11. როცორც მუდმივი ორგანო, რომელიც აერთიანებს ადგილობრივ ორგანიზაციათა მუშაობას და მათ ერთმანეთს უკავშირებს, მოქმედებს ოლქის კომიტეტი, რომელიც ირჩევა ოლქის კრებაზე და შეიცავს 3—5 წევრს.

შენიშვნა 1. პეტერბურგი ითვლება დამოუკიდებელ ოლქის ორგანიზაციათ.

შენიშვნა 2. ოლქის კომიტეტის წევრები, შეძლებისამებრ ყველა, მონაწილეობას იღებენ ადგილობრივ მუშაობაში.

§ 12. მთელ პარტიული მუშაობის გამაერთიანებელ ორგანოთ ითვლება რეგულირებული კონფერენცია, რომელიც შედგება ყველა საოლქო კომიტეტის წარმომადგენლების და აღმასრულებელი კომისიისაგან. ეს კონფერენციები ასრულებენ ცენტრალური კომიტეტის დანიშნულებას.

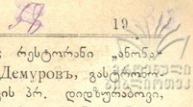
შენიშვნა 1. აღმასრულებელი კომისია იმყოფება პეტერბურგში და, თუ შეიძლება მთლიან, მონაწილეობას იღებს ადგილობრივ მუშაობაში. აღმასრულებელი კომისია ირჩევა ც. კ. ყველა წევრთა კონფერენციაზე.

წინილი ჩადაქმნის მიხარბი.

მხანაგებო! გთხოვთ ამ პატარა წერილს დღემოთ ადგილი „სოც. დემ.“ უმახლობლეს ნომერში.

„პროლეტარიატის ბრძოლის“ მე-9 ნომრის (რუსულში) მე-8 გვერდზედ ჩვენ ამოვიკითხეთ შემდეგი ვასაკვირალი სტრიქონები: „წლინახევრი განმავლობაში ამ წესდებით ხელმძღვანელობდა კავკასიის კავშირი და არაფის ამი წინააღმდეგ პროტესტი არ გამოუცხადებია; არც ცკკსს არც ერთ კავშირის ორგანიზაციას, არც კავკ. კავშირის მე-III სენდზედ და არც კავკასიის კონფერენციაზედ, არ წამოუყენებიათ კითხვა წესდების შეცვლის შესახებ“. პართალია ეს?

ჯერ კიდევ კავკ. ორგანიზაციების მე-2 კრებაზედ ყველა კომიტეტების წარმომადგენელი, გარდა ბაქოსი, იმ აზრის იყვენ, რომ პარტიის კრებაზე წარმომადგენლობა ცალკე კომიტეტს ქონდა; და მხოლოდ იმის შიშით რომ ცენკ. კომ., კავშირის კომიტეტის სატყვიით, ასეთ წესდებს არ დაამტკიცებდა, კრებამ მიიღო კავშირის ცნობილი წესდება და კავკ. კომ. სიტყვა ჩამოართვა შემდგომი შინაურულთა გათანაწილთა ხმებოი.

კავკასიის ორგანიზაციების მე-III კრებაზე კომიტეტის დაუღლები წესდების შეცვლას თხოულობდა თფილისის კომ. წარმომადგენელი და ამის ეპარობოდა აშხანავთა უმრავლესობა. მხოლოდ სხვადასხვა მიზეზების გამო წესდების გარჩევა აღარ მოესწრო.

კავკასიის ორგან. კონფერენციაზედ შემდეგ ახსვე თხოულობდენ თფილისის და ბათუმის კომიტეტების წარმომადგენლები. ეს მოთხოვნა არ შეიწყნარეს იმ მოსახრების გამო, რომ კონფერენციის წესდების შეცვლის უფლება არა აქვსო. ანან დიდი შეტაკება გამოიწვია და თფილისის კომ. წარმომადგენელი ტოვებდა კრებას, რაც კარგათ უნდა ახსოვდეს კავ. კომიტეტს. რას ნიშნავს ეს? გულმავიწყობას თუ ფაქტების ვადამახინჯებას?

ბათუმის კომიტეტის წარმომადგენელი მეორე კრებაზე იმანდ.

თფილისის კომიტეტის წარმომადგენელი კონფერენციაზე თრია.

თფილისის კომიტეტი ახსადება:

უკანასკნელ საერთო გაფიცვის დროს მალაზიები არ დაეკეტს და მით მოვალატეებით შეიქმნენ შემდეგი ფაქტები: ბულდანი, მიკიტანი ხოჯაიანქის გზაზე; ჩანთი კარაბეტი, რიყეში; ორფთა ყსაბი იარმუკაში; არუშანოვი, ყსაბი; ექესთთა ყსაბი, დიღმელი; წყალობა და იავრანაველი, კახეთის ქ.; ბუქლა მიკიტანი; მეწერიმალე შამთაშვილები; სირაჯი აზაროვი; სირაჯი ორ მიხაკა ივანოვი; მეწერიმალე სანდრო კუზნაიცი; გარანოვი, ბაკალონით მოვაკრე ნიკოლაევის და კარონის ქ. კუთხეში; ვანო არუშანოვი, არტილერის ქ. ანან მალაზია პირდაპირ ყახანაში გადაიტანა; არტემ ფარმასიანი, ყსაბი; ელიოზოვი, ნემეციების საყდრის პირდაპირ; ალა დარიბოვი, ყახანი; მუხაილი დემეშა; ბატეივი, კუკიაში; მებოვი, გოლოვინის პრ.; ქიშიშვილი, პუშკინის ქ.; სტეფანოვი, შუა ბაზარი; სიმონიანი, იქავე; არტემ დარიბოვი, მებულე; მიხეილ შარბახევი; არშაკ კონდახსხოვი, გოორგი შადინოვი; კალანთაროვი, პუშკ. ქ.; დროკენოვი; როტინოვი; შაკიევი; გურგენოვი; სევანოვი; ნოქარი ვახტანგ ამიროვი და აკოფჯანოვ-სარქისიანი, კუკიის ხილზე.

მიუხედავთ „ახეთიას“ ზოიკოტის, მისგან დღინოს ყიდულობს და საერთო საქმეს დაღატებს შემდეგი: რსტორანი „ევროპა“—რსტორანი „Европа“—სემინარიის პირდაპირ; „ქრსტოკა“—„Кружок“ (სახაფულო); „ბელვიუ“—„Бель-В.О.“, ს. ნ. სირტილაქისი; ბალი „სალხინო“—„ადე

„Салхино“, მუშტიდთან; რსტორანი „ანონა“—„Анона“; დემუროვი—Демуровъ, ვასტორანი მიული მალაზია, მიხაილოვის პრ. დიღმუბოვი, ვორნოვიცის ძველთან და სოლოხიანი—Солохиянцъ, ანდრეევის ქ.

ვარიღები

ქუთაისი. წინა კვირებში ქუთაისის ბაღში გაჩნდნენ საექუა პირნი; ამ მოვლენამ ძლიერ დააინტერესა მუშები; მალე გამოირკვა, რომ ისინი შეადგენდნენ პირველ მერცხლებს ქუთაისის მიმავალ ხულოგანურ რაზმისას. მუშები ააღელვებდნენ. ცეცხლს ნათი გადასხა თფილისში ხულოგანების თაგვობამ. საჭირო იყო მკირე ნავერწყალი და ხალხის გრძნობა ნაკადლათ ვადმოხვებდა. ქუთაისის ორგანიზაცია რ. ს. დ. მ. პ. პარასკევილი (24 ივნისი) პროკლამაცია გამოაქვს, რომელშიაც გავრკეცა მუშებს, ვინ არიან ხულოგანები. პარასკევილი საღამოს კი იმავე ორგანიზაციამ დაარჩა მეორე პროკლამაცია და შაბათ დილისათვის გამოაცხადა თფილისთან ერთათ პოლიტიკური გაფიცვა. არ ვასულ ორი საათი ჩვენი ფურცლები დარიგების შემდეგ, რომ ს. რ. კომიტეტი(?) პროკლამაციის შემწეობით „საერთო გაფიცვა“ გამოაცხადა. ამგვარათ „პარტიამ“ მოსურება ჩვენ მიერ გამოვილსუფრავებ შემოჯდომა. საწყალი სოციალისტ რევოლუციონერები! მით ნათლათ დაამტკიცეს თვითნათი ავანტიურისტობა. „პარტიალი, ხალხი ჩვენ არ გვეყვს, მირა რ უკარსო, გაიფიქრებ ალბათ; დღე, შეუფრებელმა ხალხმა იფიქროს, რომ ჩვენც ნახობნახობაო“. რასაკვირველია, ზოგი ავჯია ინტელიგენტების გარდა, მათი მოწოდება სასაკლოთაიც არ ყო ხალხს. ჩვენმა მოწოდებამ კი ვასკრა. შაბათ დილას მუშებდა ქუთაისში სამოქალაქო მაყის ცემა; დაიკეტა ყველა ლუქნები, ქუჩები და ცალიერდა, ქალაქში არ ქაქანობდენ არც ფაიქტონი, არც ურემი, არც წყლის დამტარებელი მოქვა. გაიფიცნენ რკინის გზის და ქარხანა-ფაბრიკების მუშები, გაიფიცნენ სასტუმროების და კერძო პირების ლაქები, მზარეულები. ქუჩები დაიკავეს ყახან რუსების რაზმებმა. შუადღისას პოლიციამ ძალით გააღო რამოდენიმე ფურც; თან ყახაულები დააყენა დუქნის წინ, რათა ძალით გამოეცხოზინებინათ პური და არავის ხელი არ დაემალა გაყიდვის დროს. რაც შეეხება ხორცს, ყახან-რუსები კლავდნენ საქონელს და თვითონ ყიდდენ ხორცს.

ვიკრის (26 ივნისი) საღამოს ხუთ საათზე ჩვენმა ორგანიზაციამ გამართა მიტინგი ქალაქ გარეთ. მიტინგს დაესწრო 3000-4000 მუშა ხალხი. მიტინგზე ილაპარაკეს სამმა ჩვენმა აშხანავებმა. მი-

ტინგმა ჩინებულით ჩაიარა. საღამოს 8 საათზე ხალხმა ააფრილა წითელი დროშა და დაიშალა სიმღერით.

ორი დღის საერთო გაფიცვამ კუჭი აუწვა ბურჟუაზიულ საზოგადოებას და ბურჟუაზიულ „პარტიებს“. სოკ. რევოლუციონერებმა, ფედერალისტებმა და ძმებმა მათმა დამწყვეტი ხალხში აგიტაცია გაფიცვის წინააღმდეგ, ორშაბათ დილას ფედერალისტებმა გამოცეს ფურცელი შემდეგი სათაურით: „მებრძოლ პარტიებს“. პროკლამაციაში ისინი გამოხატეს გაუიცვას. ფურცელი იმდენათ დამახასიათებელია ამ ვითარებად სოციალისტური „პარტიის“ პოლიტიკურ-განცხადებით სიღატაკის, რომ კარგს იზამს რედაქცია მას გამოაკვეთებდეს. ორშაბათს 1 საათზე ქალაქის მაშველმა დანიშნეს საბჭოს დარბაზში კრება. კრებად დაესწრა ს. დ., ს. რ., ს. ფ. ს. პ. და მეგრის მუღღანი მტკუნელი ახალი და ძველი თაობა. თავმჯდომარემ მიმართა ხალხს სიტყვით, რომელშიაც დღეს საბაასო საგნათ ასახელებდა გაფიცვის მიზეზების და მისი მოხსნა-გაგრძელების გამორკვევას. სოციალდემოკრატებმა გააცენს მიზეზები შეკრებილ საზოგადოებას და შემდეგ მოახსენეს: „სოციალდემოკრატთა გამოიწვია ეს გაფიცვა, მას ეკუთვნის გვემომჩინო; როდესაც პოლიტიკური საქმეობა და მოსაზრება მოითაოვს, ის კიდეც მოსნის გაფიცვას, თქვენი ბაასი კი უბრალო ლაყობაა, წყლის ნაყაა“. სოციალდემოკრატთა ამ სიტყვების შემდეგ დატოვა კიდეც დარბაზი, სხვები კი ყველანი დარჩნენ. აქ ორი საგულისხმო ამბავი მოხდა: 1) სოციალისტურ ქურქში ვაჭეულმა ბურჟუაზიულ პარტიებმა, სოციალისტ-რევოლუციონერებმა, ფედერალისტებმა ხელი გაუწოდეს, გვირგვინი იფქვენს სხვა რადიკალურ და ლიბერალურ ჯგუფებთან. „ორნი არიან, ტორნი არიან, ბაღას ჩადიან ჩაიშდებიან“... 2) საბჭოს დარბაზში სოციალისტ-რევოლუციონერებმა, ფედერალისტებ-აგტონომისტებმა, პროგრესისტ-დემოკრატებმა დაგმეს ჩვენი ბრძოლის საშველებები და სულ ყუბარბები და თოფ-ხარბახენი, გიძხოდნენ. პაერი გაეცითეს მტარვალთა სისხლით, რასაკვირველია, სიტყვით. უცბათ, მათა საუბედროოთ, ვილაკმ დაიბაა „ყახახეობო“... — „ყახახეობო“?! და ამოდენა ყუბარბის და ხარბახენის ხახმმა მიაწყდა ფანჯრებს; ერთი მეორეს თავზე ახტებოდა... მინები დაღეწეს... ორშაბათ საღამოს სოციალისტ-რევოლუციონერებმა ქალაქის რამოდენიმე ალაგას თავი მოუყარეს ხალხს და აგიტაცია გასწიეს გაფიცვის წინააღმდეგ. იმ საღამოსვე და დღითა დრიან სამშაბათს დაარჩეს საკუთარი პროკლამაციები — მოგვიხსნა გაფიცვა. პროკლამაციათ იმავე ში-

ნარსისა დაარჩვა „საქართველოს“ პარტიამც. სამშაბათ დილას ს. რ. და ს. ფ. ს. პ. აგენტები დაძრწოდენ ქუჩა-ქუჩა და ვხვეწებოდენ მედუქნებს კარები ვაღვთო, მარა ამითა. ხალხი მხოლოთ სოციალდემოკრატულ, ქუთისის ორგანიზაციის ფურცლებს უკლიდა. სწორედ 1 საათზე ჩვენი ფურცლები გამოვიდა და ქალაქი ათ წუთში ამოძრავდა.

მართლი. არსად კავკასიაში გლეხობა ისე შევიწროებულა არ არის, როგორც ქართლში და ეს მაშინ, როცა ქართლის ბუნების სიუხვე ყველგან ცნობილია. არც საკვირველია: თითქმის მთელი სახანე-სათესი მიწები და ტყე და საბალახოები მებრძოლნივების ხელშია. აქ თითქმის ყველა გლეხი ან დროებით ვაღვებულა, ან ხიხინა. ამათ მეორე უღელს ჩვენი გულკეთილი აგტონომისტებიც ვერ უარყოფენ. აი ამ დაბეჩეებულ ხალხსაც გამოვილა მოთმინება და ამოძრავდა. პირველათ დაფრთხენ და შერკებაზე წუწუნნი მორთეს მესამულეებმა. ბევრმა ვახეთის საშველებითაც კი გამოაცხადა, გლეხების მოთხოვნილებას ვაკმაყოფილებო. მაგრამ ეს ჩვეულებრივი ხრიკი იყო. თავდა-მანაურობა მავი რახმის შედგენას შეუღდა ვითარდა ხელივანებთან და მთავრობასთან სამრკოვლოთა. გლეხებმა ვაიცეს მათი ქვენა გრძნობები, მაგრამ რას ვახდებოდენ... შავი რახმის წინააღმდეგ წითელი რახმი შეადგინეს. შავ რახმს კახკები მიეშველენ და ამით ერთხელ კიდეც აშკარათ დაგვიტოვეს ჩვენი პარტიტებმა, თუ რა სწადიან მათ. არც ეს იკვარეს და გენერალი ამილახვარი მჭირველიეს. დადის ეს მთავრობის ლაქია და ხალხს მოთმინებას უქადაგებს. სურამის საბოქალაქოში მამასახლისმა მორეკა ორ-ორი სამსაში კაცი თითო სოფლიდან და აგულკეთილობა თავადმა ესენი დაშკოთან ვაგზანდა, საიდანაც სადილს შემდეგ გამოისტურეს. ასე ცდილობდა ხალხის მოტყუებას, რომ ხალხის მოტყუება ადელი არ არა — ეს ბრწყინვალე თავად გონში ვაგო 10 ივლისს კრებანხე, რომელიც ოსებიდან და ქართველებიდან შედგებოდა — ამილახვარმა ქართველებს ვილტები უწოდა და ყველაფერი ოსებს გადასარალა. ამის პასუხათ აი რა უთხრა ერთმა ოსმა: „შენ, ბებერო ძაღლო, საიდანაც მოთმინებული ხარ იქით წავთარიყო“. გადაწყვეტილია საერთო ბოიკოტი თავადების წინააღმდეგ.

შინაპრსი: დემოკრატია და სოციალდემოკრატია. — სოციალისტ-რევოლუციონერები. — აჯანყება რუსეთში. — ზინაური ნიჰილიზა. — ძალათ-მაქცინალი. — პირველი რევოლუციონერი. — კენჭი, მეტი კენჭი — პარტიდან. — საორგანიზაციო წესდება. — წერილი რედაქციის მიმართ. — თუილისის კომიტეტი აცხადებს. — წერილები.

სამაგა თფილისის კომიტეტისა.
გენე მ. ნ. ნიჰილიზა და სოციალისტებისათვის.
29/10 1905